საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით!

ხუთშაბათი, 6 იანვარი 1921 წ.

ერთობა

ფასი 20 მანეთი

გაზეთი ღირს თვეში 500 მანეთი. ცალკე ნომერი ყველგან 20 მანეთი. განცხადების ფასი პირველ გვერდზე პეტიტის სტრიქონი 20 მანეთი, მეოთხე გვერდზე 15 მანეთი, სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომის (10 × 2) 500 მანეთი. წინაათ განცხადება არ დაიბეჭდება, რედაქცია და კანტორა იმყოფება ერთობის ქ. № 4, შესახვევი რუსთაველის ქუჩის № 18-თან, რედაქციის ტელეფონი 14—70, კანტორის 14—82.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

№ 4 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა. № 4

შაბათს, 8 იანვარს, სოფ. ჯიქაურების წმ. ილიას ეკლესიაში გადახდილ იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი

მელანია (მენიკო) რევაზ ლორთქიფანიძის ასულის კახიანის

სულის მოსახსენებლად, რასაც მწუხარებით აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს შვილები მისი: ივანე, რაჟდენ, პარმენ მიხეილის ძე კახიანები, ქრისტინე მიხეილის ასული მაჭავარიანისა და მარინე მიხეილის ასული იოსელიანისა და რძლები: ეკატერინე ალექსის ასული და ვერა ალექსანდრეს ასული კახიანებისა. (28 2—2)

გულ მოკლულნი სასტუმრო „ხოესთან“ არსებულ ცენტრალურ მშრომელთა არტელის ამხანაგობა აუწყებს მეგობრებს და ნაცნობებს დაუვიწყარ

პისტი ივანეს ასულის კალანდაძისას

უდროვოთ გარდაცვალებას, გამოსვენება მოხდება 6 იანვარს ხუთშაბათს 11 საათზე წმინდა ნინოს სასაფლაოზე, ცხედარს გამოასვენებენ ანდრიევის ქუჩა № 77. (46 2—2)

თავზარდაცემულნი და ღრმათ დამწუხრებულნი მეუღლე ერმილე იესეს ძე, შვილები: ლეონიდი, ლუბა და ნადეჟდა, დედამთილი პელაგია, მამამთილი იესე, მაზლები: კოწია, ვენედიქტერ და ემილიანე, რძალი ოლია მაზლის შვილები ტატუნა და გივი კალანდაძეები, სიძეები: ერმალო გიორგაძე და ვარლამ კვირკველია. მულები ელენე გიორგაძე, ბაბინე ვადაჭკორია და ნინა კვირკველია. დაუსრულებელი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ უდროვოდ გარდაცვალებას მათი ძვირფასი

პისტი ივანეს ასული კალანდაძისას

რომელიც მოხდა 3 იანვარს 1921 წ. ქ. თფილისში ანდრიევის ქ. 77 ბინა 2. დაკრძალვა მოხდება 6 იანვარს ხუთშაბათს 11 საათზე. კუკიის წმინდა ნინოს სასაფლაოზე. ცხედარს გამოასვენებენ ანდრიევის ქ. 77 ბინა 12. (46—2—2)

ღრმად დამწუხრებულნი მეუღლე ვარიჩკა, დედა ელისაბედი, და დარიკო ძმა ვლადიმერი რძალი ოლღა, ძმისწულები ალექსანდრე და ნოე ცომაიები აუწყებენ ნაცნობ და ნათესავებს რომ, 7 იანვარს 1921 წელს აბაშის წმ. გიორგის ეკლესიაში იქნება გადახდილი წირვა და პანაშვიდი უდროვოდ გარდაცვალებულ გვარდიელ

მამონტი თედორეს ძე ცომაიას

სულის მოსახსენებლად ორი წლის შესრულების გამო გარდაცვალების შემდეგ. (63—1—1)

11 იანვარს, დღით სამშაბათს, შორაპნის მაზრის ს. ცხრუკვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში დანიშნულია

დიმიტრი დავითის ძის ტატიშვილის

გარდაცვალებიდან ათი წლის და მისი მეუღლის

ლიზა გედევანის ასულის

მეორმოცე დღის წირვა და პანაშვიდი, რასაც იუწყებიან მათი შვილები, რძლები და შვილიშვილები. (50—1—1)

დამწუხრებული და ელენა ივანე კობალაძის ასული რატიშვილისა, სიძე ვლადიმერ ალექსანდრეს ძე რატიშვილი აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ მათთვის ძვირფას და დაუვიწყარ

კილასი (პისტი) ივანეს ასულის კალანდაძის

უდროვოდ გარდაცვალებას, რომლის დაკრძალვის დღე დანიშნულია 6 იანვარს დღითი ხუთშაბათს (ახალი სტ.) გამოსვენება—ანდრიას ქ. № 77. (62—1—1)

ღრმად დამწუხრებულნი: მამა ივანე, ძმები: სვიმონ და იონა, და თეოდოსია კობალაძენი აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობებს მათთვის ძვირფას და დაუვიწყარ

კილასი (პისტი) ივანეს ასულის კალანდაძის

უდროვოდ გარდაცვალებას, რომლის დაკრძალვა დანიშნულია 6 იანვარს დღითი ხუთშაბათს ახალი სტილით. გამოსვენება—ანდრიას ქ. № 77. (62—1—1)

ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა

ალექსანდრე რევაზის ძე ვაჩნაძე

რასაც მწუხარებით აუწყებს ნათესავებს და ნაცნობებს მისი მეუღლე ნინო ნიკოლოზის ასული თავის შვილებით თამარით და გოგით, დასაფლავება ხუთშაბათს 7 იანვარს ვერის ნიკოლოზის ეკლესიაში დილის 10 საათზე. (59—1—1)

შვილები: დავით ივ. ძე ფალავანდიშვილი, დარია გედევანიშვილისა, სიძე ალექსანდრე გიორგ. ძე ავალიშვილი და შვილიშვილები: თამარი და გიორგი აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ რომ ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მათთვის ძვირფასი

რახელ დიმიტრის ასული ამირეჯიბი ფალავანდიშვილისა

პანაშვიდები ყოველ დღე საკუთარ ბინაზე (გუნიბის ქ. 56) ცხედრის გამოსვენება ხვალ დილ. 9 ს. ნიკოლოზის ეკლესიაში. დაკრძალვა ამავე საყდრის გალავანში. (51—1—1)

ღრმად დამწუხრებულნი დები: ელისაბედ, პელასი, გოლია და პელაგია ათანასის ასულნი და სიძე თეოფილე ხალამპრეს ძე ჩიგოგიძე აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ პარასკევს 7 იანვარს სრულდება ორმოცი დღე დღიდან გარდაცვალებისა, მათთვის ძვირფასის და დაუვიწყარის

დათიკო ათანასის ძე გიორგაძისა

წირვა და პანაშვიდი გადახდილ იქნება დიდუბის ეკლესიაში ამავე დღის დილის თერთმეტ საათზე. (61—1—1)

მეუღლე პეტრე ნიკოლოზის ძე ციხისთავიშვილი, ძმები სერგეი და ივანე ნიკოლოზის ძე ყაზახაშვილები და დები მარიამ ნიკოლოზის ასული ყაზახაშვილი, თინათინა ნიკოლოზის ასული თაგორაშვილისა და ანა ნიკოლოზის ასული ჭავჭავაძისა აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ კვირას 9 იანვარს ქ. თელავში ღვთისმშობლის ეკლესიაში გარდახდილი იქნება წლის წირვა და პანაშვიდი მათთვის დაუვიწყარ

ელისაბედ (ლიზა) ნიკოლოზის ასულ ციხისთავიშვილის

სულის მოსახსენებლად. (45—1—1)

სახელმწიფო დრამის თეატრი.

შაბათს, იანვრის 15-ს

პირველად — პრემიერა!

მარიამ მაგდალინელი

ვლ. ალექსი-მესხიშვილის მიზანსცენებით.

მონაწილეობს მთელი დასი.

მასიური სცენები — მორიგი რეჟისორი:

ხორო — ზ. გერიშვილი.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

ამ წარმოდგენისათვის აღებული ბილეთები 8 იანვრის თარიღით გამოდგება 15 იანვარს. (ნ.—5—2)

აკაკი პაპავა

სოლიელ-დორ

მოთხრობათა კრებული:

„სახალხო ცენტრის“ გამოცემა

გამოვიდა და იყიდება წ.-კ. გამ. საზ. წიგნის მაღაზიაში „განათლებ“-ის კანტორაში, ა. არაბიძესთან და სხვ.

ფასი 300 მან. (ნ. 3—3)

მსურველთათვის შეგვიძლიან საჩქაროდ შემოვზიდოთ ბათომში

შემდეგი საქონელი:

ქაღალდი, ფეხსაცმელები, ქლიბები, ხერხები, მაშები, ელექტრონის სადენი სინათლისა, შაქარი, მანუფაქტურა, რეზინის ფეხსაცმელები და კალოშები. მიმართეთ სასტუმრო „ორიანტში“, 42 ოთახში დილის 11—1 საათამდე და საღამოს 4 6 საათამდე. კომისიონერებს სთხოვენ ნუ შეწუხდებიან. (69—3—1)

წიგნების გამომცემლობა ალ. არაბიძის და ამხ.

გამოვიდა ახალი წიგნი

სარგის კაკაბაძე

შემოკლებული ისტორია საქართველოსი.

ძველი ისტორია.

უმაღლეს დაწყებითი და საშუალო სასწავლებლის მეორე კლასის კურსი. (66—1—1)

ჟ უ რ ნ ა ლ ი

„სახალხო გვარდიელი“

ჟურ-ჟურობით ჟურნალი „სახალხო გვარდიელი“ გამოდის თვეში ორჯელ. ჟურნალში მოთავსებული იქნება სოციალისტური, პოლიტიკური, მეცნიერული ხასიათის წერილები; ისტორიული ცნობები სახალხო გვარდიის მოძრაობიდან; მხატვრული ნაწარმოები; ოფიციალური ცნობები მთავარი შტაბის; ომებში დაღუპულ მებრძოლთა სურათების და ბიოგრაფიების მოთავსება და სხვადასხვა. ჟურნალი ღირება 50 მანეთი. გამოვა ყოველთვის პირველს და 15 ს. გამოგზავნილი მასალები პროვინციებიდან უნდა შემოწმებული იქნას ადგილობრივ შტაბების სექციებისაგან. წერილები და ფული შემდეგი მისამართით: თფილისი მთავარ შტაბის კულტურულ სექციას. (ნ. 5—5)

აბაშის სავაჭრო-სამრეწველო ბანკის

„ოდიშის“

საორგანიზაციო კომიტეტი ამით აცხადებს, რომ ხსენებულ ბანკის აქციებზე ხელის მოწერა დაიწყო

27 დეკემბრიდან და გაგრძელდება 10 იანვრამდის.

ძირითადი თანხა ბანკისა ჭერ-ჭერობით

განსაზღვრულია

5,000,000 (ხუთი მილიონი) მანეთით.

თითო აქცია ღირს 1000 მ., ოცი აქცია იძლევა ერთი ხმის უფლებას. ხელის მოწერის დროს უნდა იქნეს შემოტანილი აქციის ღირებულების ნახევარი—500 მან. და საორგ. ხარჯებისთვის 100 (ასი) მან.

ხელის მოწერა მიიღება

აბაშაში, საორგ. კომიტეტში, თეოფანე მეველიასთან, **თფილისში**, ცენტრო ბანკში, **სენაკში**, ადგილობრივ ბანკში, **ფოთში**, კომერც. ბანკში, **ბანძაში**, დავით აჯიაშვილთან, **ბათომში**, ცენტრო ბანკის განყოფილებაში, **სამტრედიაში**, ადგ. ბანკში. (ნ.—3—2)

რით სულდგმულობს ევროპის რეაქცია

მთელი რიგი ფაქტებისა იმის მაუწყებელია, თუ როგორ დიდს გავლენას ახდენს რუსეთის ბოლშევიზმი მთელი დასავლეთ ევროპის პოლიტიკურ ცხოვრებაზე და ევროპის დემოკრატიის სულიერ განწყობილებაზე.

საერთაშორისო ომის გათავების შემდეგ კაპიტალისტური წესწყობილების გაკოტრება იმდენათ თვალსაჩინო იყო ხალხის ფართო წრეებისათვის, რომ კაპიტალისტურ სახელმწიფოთა თვით მმართველი წრეებიც კი ვერ ბედავდნენ უარეყოთ სახელმწიფოს დემოკრატიზაციის საჭიროება. ომის დროს დაქსაქსულმა სოციალისტურმა პარტიებმა ისევ დაიწყეს წელში გასწორება და თანდათან ხმა აიმაღლეს. ბევრ ქვეყნებში სოციალიზმისადმი სიმპატია ისე გაძლიერდა, რომ უკვე ლაპარაკი დაიწყეს სოციალისტური პარტიების მიერ სახელმწიფოს სადავის ხელში ჩაგდებაზე. სოციალისტებს უკვე იმედი მიეცათ, რომ მომავალი არჩევნები ზოგიერთ ქვეყნებში მათ მისცემს უმრავლესობას და აქა იქ ეს იმედები კიდევაც გამართლდა.

უკანასკნელი წლის განმავლობაში, სამწუხაროდ ისევ განიავდა ეს იმედები. ევროპის დემოკრატიის ლტოლვა სოციალიზმისაკენ თანდათან გაანელა იმ გარემოებამ, რომ სოციალიზმის სახელთან გადაბმული გამოდგა იმისთანა საფრთხობელა, როგორიც არის ბოლშევიზმი. ხუთი წლის ომიანობამ სახალხო მეურნეობა დაანგრია, ამ ნგრევამ თითქმის ყველა სახელმწიფოში ანარქია გააძლიერა და ამ ნიადაგზე წარმოიშვა მიდრეკილება ანარქიზმისადმი, რაიც ქვეყანას მოევლინა იმ ბოლშევიზმის სახით, რომელიც სოციალისტური დროშით და სოციალისტური ლოზუნგებით გამოდიოდა. მაგრამ ბოლშევიკური პრაქტიკა, ბოლშევიზმის მთელი პოლიტიკური საქმიანობა იმდენათ საზარელი გამოდგა, რომ კულტურულ ცხოვრებას და წესიერებას შეჩვეული ევროპიელი შედრკა. სოციალიზმისაგან იგი მოელოდა საზოგადოების წინსვლას და არა უკან დახევას; სოციალიზმს, მისი შეგნებით, პროგრესი უნდა მოეტანა, და არა რეგრესი,—კულტურის გაძლიერება, და არა გაბარბაროსება, ღამშენებლობის გაძლიერება და არა ნგრევა. მაგრამ მან დაინახა, რომ სოციალიზმს გვერდში ამოუდგა ისეთი საშინელი აჩრდილი, როგორიც არის ბოლშევიზმი, და ამ საშინელი აჩრდილით შეშინებული ევროპიელი დღეს მზათ არის უკან დაიხიოს და ბოლშევიზმის შიშით ზურგი აქციოს სოციალიზმის სპეტაკ სახესაც.

ამის ნიშნებს ვხედავთ თითქმის ყველა ქვეყნებში. საფრანგეთის უკანასკნელი არჩევნები უმრავლესობას აძლევს უფრო მემარჯვენე პარტიებს, ვიდრე ეს იყო ომის დროის პარლამენტში. ასეთივე მარჯვნით დახევა დაეტყო ბელგიასაც, იტალიასაც. გერმანიაში, სადაც რევოლიუციამ უმრავლესობა მისცა სოც.-დემოკრატიას, დღეს ეს პარტია უმცირესობაშია და ოპოზიციას შეადგენს, სახელმწიფოს სათავეში კი ისევ ბურჟუაზიული პარტიების ბლოკია მოქცეული. ავსტრიაში, სადაც მთავრობა ხელში ჰქონდა გერმანიაზე უფრო მტკიცე სოციალ-დემოკრატიას, უკანასკნელ არჩევნებში გამარჯვებულნი გამოვიდნენ კლერიკალები. ყველა ამ ფაქტებს ადგილი ჰქონდათ გასული წლის პირველ ნახევარში. ეს საერთო სურათი არც მეორე ნახევარში იცვლება. უკანასკნელი ცნობებით სოციალისტურმა პარტიამ დაკარგა უმრავლესობა ახლად დაარსებულ ჩეხო-სლოვაკიაში. ისპანიაში მონარქისტული რეაქცია ძლიერდება. საბერძნეთის პლებისციტი თავდება განდევნილი მეფის კონსტანტინეს დაბრუნებით.

არავითარი ეჭვი არ არის, რომ სოციალიზმის დამარცხების მიზეზები ბოლშევიკურ საფრთხეში უნდა ვეძიოთ იმ დროს, როდესაც მსოფლიო ომში ზნეობრივად გაკოტრებული კაპიტალიზმი თავისთავს პირშავად სთვლიდა და კაპიტულიაციისათვის ემზადებოდა, იმ დროს, როდესაც ამ კაპიტულიაციისათვის სოციალისტური წრეების დარაზმვა და მწყობრი მოქმედება იყო საჭირო, ბოლშევიზმმა ყველაფერი ქნა იმისათვის, რომ სოციალისტურ წრეებში შეეტანა რაც შეიძლება მეტი რღვევა და დაქსაქსულობა. მან ბევრგან გაახლიჩა და დასცა სოციალისტური პარტიები, მან დაანაწილა სოციალისტური ინტერნაციონალი და მისი ნაწილები ერთმანეთს წაჰკიდა. არც ერთს სოციალიზმის მტერს არ მოუტანია სოციალიზმისათვის ისეთი ზიანი, როგორიც ეს მოახერხა ბოლშევიზმმა. ამის თვალსაჩინო მაგალითს წარმოადგენს ის ნგრევა, რომელიც ამ მოკლე ხანში მოხდა საფრანგეთის სოციალისტურ პარტიაში. არჩევნებში დამარცხებული საფრანგეთის სოციალისტური პარტია უკანასკნელ კონგრესზე თითქმის მთლად დაიქსაქსა. და ეს დაქსაქსვა მოხდა მესამე ინტერნაციონალში შესვლა-არშესვლის საკითხზე. უმრავლესობა გზა-აბნეული კაშენის მეთაურობით მოსკოვის მოტრფიალე გამოდგა და მესამე ინტერნაციონალს შეუერთდა. მარქსის და ენგელსის ნაანდერძევის ერთგულნი (რენოდელი, ჟემბა, ლონგე და სხ.) უმცირესობაში დარჩნენ.

ბოლშევიზმი—ეს საუკეთესო ხელზე დასახვევი საფრთხობელაა ევროპის რეაქციისათვის. ძველ სპარტაში მონებს (ილოტებს) დაათრობდნენ და მათი საზიზღროების სურათით ლოთობისადმი სიძულვილს უნერგავდენ ახალგაზრდობას. ევროპის რექციამ მოსკოვის ბოლშევიზმი მოხერხებულად გამოიყვანა ამ დამთვრალი ილოტის როლში და მაზე მითითებით ევროპის დემოკრატიის ნაწილი სოციალიზმს ჩამოაცილა. მხოლოდ ამნაირი სულიერი განწყობილობით აიხსნება ის უკან დახევა, რომელიც დაეტყო ევროპის ყველა სახელმწიფოების დემოკრატიას. ბოლშევიკური ანარქია სოციალიზმს აეკვიატა მეგობრულის ნიღაბით, საქმით კი იგი გამოდგა რეაქციის მოკავშირე. მან დაანაწილა და შიგნიდან დაასუსტა სოციალიზმი და ამით გააძლიერა და ხელახლად დარაზმა რეაქცია, ევროპის რეაქცია დასამარებული იქნებოდა, რომ იგი ბოლშევიზმით არ სულდგმულობდეს.

დამფუძნებელი კრება

24 დეკემბრის სხდომა.

განგრძობა მსჯელობისა სოც.-რევოლიუციონერთა ფრაქციის შეკითხვის გარშემო დეპუტატის შეუვალობის დარღვევის გამო.

(გაგრძელება).

მთავრობის თავმჯდომარის ნ. ჟორდანიას სიტყვა.

მოქალაქენო! სამწუხაროდ, უნდა ვაღიარო, რომ დღეს ჩემი სახელი აქ ძალიან ხშირად ისმოდა. მე უფრო მესიამოვნებოდა, რომ ჩემი სახელი ისმოდეს დიდ პოლიტიკურ საკითხების გარჩევის დროს (ხმები: „ასეც უნდა იყოს“, მერე რაღა მოხდა ეს? ვინ არის დამნაშავე?“)

მაგრამ, როდესაც ასეთი დიდი კითხვები ისმება,—ჩემს სახელს არ იხსენიებენ და არ ითხოვენ ჩემს აზრებს; როდესაც წვრილმან კითხვებს არჩევთ, მაშინ კი მოითხოვთ, რომ ჩემი აზრი ვთქვა ამ ტრიბუნიდან. იმედია, შემდეგში ეს არ იქნება, ე. ი. დიდ კითხვებში უფრო ხშირად მომიხსენიებთ, ვიდრე პატარა კითხვების გარჩევის დროს. მაგრამ, ვინაიდან ეს ასე არის,—იძულებული ვარ ზოგიერთ პირებს პასუხი გავცე.

აი, ბ-მა შ. ნუცუბიძემ სთქვა, რომ მთავრობის თავმჯდომარე ხშირად ერევა ბინების საკითხში. სამწუხაროდ, ეს ასე არის. და თუ ბ-ნი ნუცუბიძე მოახერხებს, რომ არ ჩავერიო, მისი მადლობელი ვიქნები. (შ. ნუცუბიძე: „ამისთვის არის სათანადო ორგანო“), დიდი ხანია ვცდილობ—ამ კითხვებში არ ჩავერიო, მაგრამ მდგომარეობა, რომელიც მე მიპირადს, მაიძულებს ასე მოვიქცე. კანონი ბინების შესახებ დიდი ხანია არის გამოცემული, რევოლიუციის დროს, და თავის თავად ის უფრო დეკლარაცია არის, ვინემ კონკრეტიული კანონი. ცხადია, რომ ხშირად ამ კანონით მოქალაქენი უკმაყოფილონი არიან. თუ მოქალაქე აღშფოთებულია და ჰფიქრობს, რომ მას დიდ უსამართლობას აყენებენ და არ აქვს იმედი, რომ ეს უსამართლობა გამოასწოროს,—მას ერთი გზა დარჩება—იგი უნდა აჯანყდეს. დიახ, ეს ასეა, ბ-ნო ნუცუბიძე! და ეს რომ არ მოხდეს—დემ. რესპუბლიკაში ყოველ ასეთს პირს უნდა ჰქონდეს საშუალება ეძიოს სამართლიანობა. (კედია: „სასამართლოა ამისთვის“). დიახ, სასამართლო არის; მაგრამ, როდესაც აშკარად არის დარღვეული რაიმე უფლება, მაშინ არსებობს ერთგვარი სხვა ინსტანცია. (კედია: რომელი?) ყველა ღარიბ და შეწუხებულ კაცს არ შეუძლია იაროს სასამართლოში. (ვეშაპელი: „თქვენი ნახვა ადვილი არ არის“). თუ აშკარად დარღვევა მოხდა რაიმე უფლებისა,—მაშინ

ვერავი საქმეში, ბოლო სასამართლოს განაჩენში არ ვერევი, მაგრამ როდესაც მოქალაქე აღშფოთებულია, როდესაც იგი ამბობს, რომ ჩემ ბინას იჭერენ, ყრიან ბარგს, გარედ მაგდებენ,—მაშინ სასამართლოში უნდა წავიდეს იგი?—არა. ჩვენ გვაქვს უფლება შევაჩეროთ საქმე თუ ეს უკანონოთ ხდება. და მე მგონია, რომ შემდეგშიაც იძულებული ვიქნებით მოქალაქეთა საჩივრებს ანგარიში გავუწიოთ და ესა თუ ის დახმარება აღმოვუჩინოთ. ეხლა გადავდივარ დღევანდელ კითხვაზე.

ის ბინა, რომელიც დღის აქ კამათის საგნათ გახდა,—მართლაც ჩემს სახელზე იყო აღებული.

მე ვცხოვრობ საგარეო საქ. სამინისტროს შენობაში. ამით ამ სამინისტროს ვავიწროვებ და აბა ერთხელ მითქვამს, რომ უნდა მოვნახო ბინა. მაგრამ არ მინდა, რომ ეს მოხდეს რეკვიზიციის წესით; თუ ვიშოვე—გადავალ, თუ არა და არ გადავალ. მე გავიგე, რომ გრიბოედოვის ქუჩაზე ერთი სახლის ზემო სართული იყო სრულიად ცარიელი. ეს ბინა თურმე, ეკუთვნოდა ენგინიჯანცს, რომელიც ერთი წელიწადია არ ცხოვრობს ამ ბინაში და შიგ მხოლოდ ავეჯეულობა უწყვია. გავგზავნე კაცი და ეს ბინა მართლაც დაკეტილი აღმოჩნდა. შემდეგ აღმოჩნდა, რომ ამ ბინის გვერდით რამდენიმე ოთახი უჭირავს თვით ბინის პატრონს; მე ვთქვი, თუ სახლის პატრონი თანახმა იქნება,—გადავიდეს სხვა ბინაზე, ე. ი. იმავე სახლის ქვედა სართულში, მაშინ, რა საკვირველია, მე ამ ბინას დავიჭერდი. იყო მოლაპარაკებაც და მათ სთქვეს, რომ თუ მე მინდა ბინა—ჩვენ მივსცემთო და სახლის პატრონი გადავიდა ამავე სახლის ქვედა სართულში. ერთი სიტყვით, ეს მოეწყო სრულიად მშვიდობიანად, არავითარი აღელვება და უკმაყოფილება არ ყოფილა. შემდეგ წავედი ამ ბინის სანახავად, მაგრამ როცა ვიანგარიშე,—აღმოჩნდა, რომ ეს ბინა მეტად ძვირი დამჯდებოდა. ქალაქმა ეს ბინა ოფიციალურად 6000 მანეთად შეაფასა თვეში. ვიფიქრე, რომ თვეში 6000 მანეთი მივცე, თან 10 ბუხარი ავანთო, მე ამის შეძლება არა მაქვსთქო და უარი ვთქვი ამ ბინაზე. შემდეგ ჩვენ გადავსწყვიტეთ ეს ბინა მისიებს შევუნახოთ. ეხლა გავიგე ახალი ამბავი, რომ მთავრობას არ ჰქონია უფლება ჰქონდეს შენახული ბინა სახელმწიფო საჭიროებისათვის; მე მგონია, ამ აზრს არავინ არ გაიზიარებს. მე მგონია, მთავრობას უეჭველად უნდა ჰქონდეს ასეთი ბინა, რომ უეცარი მოთხოვნილებანი დააკმაყოფილოს. აგერ პეტრე დიდის ქუჩაზე გვაქვს მელიქოვის ბინა. ეს ბინა გარეშე საქმეთა სამინისტროს სახელზეა; ბინით ხან ვსარგებლობთ, ხან ცარიელია; გრიბოედოვის ქუჩაზედაც გვაქვს ბინა; იქ კარლ კაუცკი ცხოვრობს; ასე რომ ჩვენ გვაქვს თავისუფალი ბინები, რათა სახელმწიფო საჭიროებისათვის საშუალება გვქონდეს ეს ბინები სტუმრებს მივაკუთვნოთ. ცხადია,—ბინა რომ ავილო რომელიმე ამხანაგისათვის ან მეზობლისათვის და ეს ბინა გვაჩერო დაკეტილი, ამას ჩვენ არ ვშვრებით. მართალია, ბევრი მთხოვდა, ზოგს ბინა სულ არ აქვს, ზოგს პატარა აქვს და ვერ ეტევა. მათ შორის უარი ვუთხარი ვლიკო ჯუღელსა და გიორგი ცინცაძეს. მათ ვუთხარი, რომ ამ ბინას ვერავის ვერ მივსცემ, ეს გადადებულია გერმანიის წარმომადგენლისათვის, რომელიც უკვე გამოსულა და აბრეშუმი მწერება ამ წარმომადგენლის ბინა უშოვნეთ. მაგრამ გერმანიის წარმომადგენელმა დაიგვიანა. ამასობაში უეცრად მოვიდა ანგორის წარმომადგენელი და თქვენ იცით, თუ რა ყურადღებას აქცევენ ისინი პატივისცემას და სტუმართმოყვარეობას. მაშინ, 10 დეკემბერს, პარასკევს, თვით ცვის სამჭომ და არა მთავრობამ დაადგინა, რომ ამ ბინაში გრიბოედოვის ქუჩაზე ქიაზიმ ბეი ჩაესახლებინათ და შინაგან საქმეთა სამინისტროს ჰქონდა მინდობილი ამ ბინის მოწყობა. მოგეხსენებათ, იქ ცხრა დიდი ოთახია და დარბაზიც სწორედ ამოდენა. შინაგან საქმეთა სამინისტრომ ავეჯეულობა, იმავე დღეს ვერ იშოვა. მეორე თუ მესამე დღეს იშოვეს და მივიდნენ ბინაზე. წინა კარების გაღებისას ჩვენ გვქონდა და აღმოჩნდა, რომ კ. ნინიძე იქ უკვე არის. ეს, მართალი გითხრათ, სრულ გაუგებრობათ მეჩვენა. მე ვიტყვი და დარწმუნებულიც ვარ, რომ ნინიძემ არ იცოდა, რომ ეს ბინა იყო ჩვენს სახელზე აღებული და იყო დანიშნული მისიისათვის, თორემ იგი არ მოვიდოდა და არ ჩასახლდებოდა. ეს ბინა ერთი ოჯახისათვის კი არა, ორი ოჯახისათვისაც დიდია. ჩვენ ვთქვით: ვინაიდან ავეჯეულობა ავტომობილზე გვიწყვია, ასე ხომ ვერ ვატარებთ, პირველი ხუთი ოთახი მეეწყოს ამ ავეჯეულობით და დანარჩენი კი მიეცეს ამხანაგ კირილე ნინიძეს. შემდეგ ის თვითონ იფიქრებდა თავის ბინაზე გადასვლას. ამ დროს მოხდა ის არა-სასიამოვნო ინციდენტი, რომ მილიციონერი შეეხო ხელით კ. ნინიძეს. ეს მიგვაჩნია სრულიად შეუსაბამოდ. ამისათვის, რასაკვირველია, დამნაშავე გადაყენებულია და სამართალში იქნება მიცემული და დაისჯება კანონიერ გზით. და ჩვენ ვღებულობთ ზომებს, რომ ასეთი შემთხვევები მომავალში მაინც აღარ განმეორდეს. აქედან თქვენ ხედავთ, რომ ეს ბინის საქმე იყო დაშენებული ერთნაირ გაუგებრობაზე. ჩვენ არ მიგვიცია მილიციონერისათვის ან სხვა ვისმესათვის ისეთი ბრძანება, რომ ძალით გადაესახლებინათ კ. ნინიძე ბინიდან. ბინა დიდია, ის ორ ქუჩაზე გადის. ნინიძეს მივაკუთვნეთ მზიანი ღლები იმ იმედით, რომ შემდეგ იგი დაცლიდა და გადავიდოდა თავის ბინაზე. ასეთი აზრი გვქონდა ჩვენ და ამიტომ იმაზე ლაპარაკი, რომ ჩვენ მივაყენეთ შეურაცხყოფა, ვითომ ჩვენ დეპუტატს, ასე ვსთქვათ, უარვყავით, ეს უსაფუძვლოა. მე იმედი მაქვს, რომ ოპოზიციამ, რომელიც ასე ცხარობდა ამ საკითხის გამო აღებით, არ იცოდა მთელი საქმის ვითარება და თუ ისინი იტყვიან, რომ ჩვენი მოქმედება იყო უკანონო, რომ ჩვენ შედით სხვის ბინაში და არა კირილე ნინიძე შევიდა, ასე ვსთქვათ, გაუგებრობით ამ ბინაში, თუ ამას დაამტკიცებთ,—მაშინ ჩვენ ვიქნებით მტყუანი. მაგრამ ამის დამტკიცება შეუძლებელია, რადგან უეჭველნაირი საბუთია იმის, რომ ეს ასე არ იყო. თუ ჩვენ მივდებთ იმ აზრს, რომ ყველა ცარიელ ბინაში შეიძლება შევიდე,—მაშინ ტფილისში შეუძლებელი იქნება ბინის საკითხის მოწესრიგება, მაგრამ ვფიქრობ, რომ აღრიცხვა იმას ნიშნავს, რომ ასეთ ბინაში აღარავის არა აქვს ნება შევიდეს ნება დაურთველად. არის მეორე მხარეც,—ის თუ მთავრობის თავმჯდომარეს რა კანონით ჰქონდა ეს ბინა აღრიცხული. არ ვიცი, ამის შესახებ კანონი არ არსებობს, მაგრამ რა კანონია, რომ ჩვენში სამინისტროები არსებობენ, გაქვთ თქვენ ამის კანონი? ჩვენ გვექნება კონსტიტუცია და ეს კანონებიც შიგ იქნება ჩაწერილი (ხმა: „ფაქტიურათ კონსტიტუცია") მაგრამ მთავრობას მუდამ აქვს უფლება თავის სახელზე ბინის აღებისა და თუ თქვენ ამბობთ, რომ მთავრობას არა აქვს უფლება ასეთი ბინები ჰქონდეს,—მაშინ საშუალება უნდა გვქონდეს, თუ როგორ დავაკმაყოფილოთ უცხო მისიათა მოთხოვნილება. ჩვენ თვით არ გვსურს, რომ ზედმეტი ბარგი გვქონდეს თავზე; მაგრამ თქვენ თუ არ იძლევით საშუალებას—ბინები გვქონდეს სახელმწიფო საჭიროებისათვის,—მაშ თქვენ იკისრეთ ამის მოწესრიგება. ამიტომ ვამბობ, რომ როცა თქვენ ამბობთ მთავრობის თავმჯდომარეს არ უნდა ჰქონდეს ბინების საქმე აღებულიო,—ესეც გაუგებრობის ნაყოფი იყოს. ასეთია საქმის შინაარსი. ამნაირია ის ფაქტი, რომელიც მოხდა და რომლის შესახებაც აქ იყო ლაპარაკი. ეხლა ამბობენ, რომ, რაკი დეპუტატი შევიდა ბინაში,—ჩვენ უფლება არ გვქონდა შევ ულიყავით. მე მგონია, რომ ეს მართალი არ არის. თუ ჩვენ ამ გზას დავადექით,—მაშინ არც ერთი მოქალაქე არ იქნება უზრუნველყოფილი ასეთი შემთხვევისაგან. უფლება დეპუტატისა არის უფლება კანონისა. ჩვენ გვგონია, რომ დეპუტატი არის მატარებელი უმაღლეს კანონიერებისა, იცავს კანონს. მაგრამ, თუ დეპუტატმა დაარღვია კანონი, მაშასადამე თუ ეს უკანონობა მოხდა, თავისთავად ცხადია... (შენგელაია: „ვინ უნდა გამოარკვიოს ეს?") დიახ, თქვენ ეხლა კითხულობთ,—ვინ უნდა გამოარკვიოსო. არის ორნაირი დარღვევა კანონისა: ერთი დარღვევაა ის, რომელიც უკვე მოხდა და, რასაკვირველია, როდესაც ამას გაიგებ,—ეს იქნება მერმინდელი აქტი. ამ საქმეში ჩარევა შეუძლებელია. მაგრამ არის მეორე, როდესაც კანონი ირღვევა, მაგრამ სავსებით არ არის დამთავრებული პროცესი. ბ-ნებო! მე იურისტი არა ვარ, მაგრამ იმდენი მაინც ვიცი, რომ როცა უკანონობა ხდება, მაგრამ პროცესი დასრულებული არ არის,—თუნდაც ეს ხდებოდეს დეპუტატის მიერ,—მთავრობას აქვს უფლება შეაჩეროს ეს უკანონო აქტი. თუ ეს აქტი დასრულდა,—მაშინ ასეთი უფლება აღარ აქვს. ამ შემთხვევაშიაც ეს აქტი დამთავრებული არ იყო. (ხმაურობა). კ. ნინიძე სავსებით არ იყო გადმოსული; ეს სრულიად გარკვეული არის. რომ არ ყოფილიყო გარკვეული, მაშინ ტფილისის ქალაქის თავს უფლება უნდა ჰქონოდა ეჭირა ძველი ბინა აღრიცხვაზე, მაგრამ მას ამის უფლება არ ქონდა, რადგანაც ეს ბინა ეჭირა ნინიძეს. გამოდის, რომ მას ორი ბინა ეჭირა; და როდესაც საქმე ასე იყო,—ჩვენ უფლება გვქონდა დაგვეჭირა ის ბინა სრულიად კანონიერის წესით ისე, რომ ნინიძის უფლებები არ შეგველახა. ამიტომ ჩვენ არ მიგვიწერია, რომ უეჭველად დეპუტატი იქნეს გაძევებული; პირიქით, ვუთხარით, რომ ოთხი მზიანი ოთახი იყოს მისთვის და იქ შეიტანოს ბარგი და დაიწყოსო. ამიტომ ვფიქრობდით, რომ მთავრობას არავითარი უკანონო მოქმედება არ ჩაუდენია. აგენტებმა, მართალია, ჩაიდინეს... (შენგელაია: „ძველი სიმღერაა, რომელიც რუსეთის ბიუროკრატიისაგან გაგვიგონია"). თქვენ, ბატონო, სამწუხაროდ, ძველ სიმღერას ვერ მოშორდით და კონსტიტუციის განხილვის დროსაც ლაპარაკობთ იმ სიმღერებზე, რომლებსაც 30 წლის წინად [illegible] მღეროდნენ. უკეთესი იქნება, რომ ხანდახან თქვენ ძველ სიმღერას მოშორდეთ.. საქმე აქ არის, აქტები აქ არის და ვისაც უნდა,—შეუძლია ნახოს. მე არ უარვყოფ იმას, რომ მოხდა შელახვა დეპუტატის შეუვალობისა; მაგრამ არა მთავრობის მიერ, არამედ მის მიერ გაგზავნილ პირების მიერ, რომელთაც ბრძანება არ შეასრულეს. ამ მხრივ ისინი ღირსნი არიან სასჯელისა და ისჯებიან კიდეც. სამწუხაროდ, ჩვენში მოხელეები ვერ შეეჩვიენ იმას, რომ შეასრულონ ის, რაც მათ უბრძანეს. (დადიანი: „შეასრულეს,—უბრძანეთ და გამოყარეს"!) არა, ბატონებო, ეს მართალი არ არის. (დადიანი: „რატომ არის დაჭერილი კომისარი"?) კომისარი დაჭერილი არის იმიტომ, რომ ის საყალ-მაყალო ბინაზე მივიდა და ქიაზიმ-ბეი მიიყვანა. ქიაზიმ-ბეი მოვიდა შემდეგ საგარეო სამინისტროში და სთქვა: რა ამბავია, რა ხდება ჩემს ბინაზეო. (კედია: „განა მარტო ოსმალეთშია ასეთი წესები.—ჩვენშიაც არის"). არ ვიცი რა წესებია; მაგრამ როცა სადავო კითხვაა, აქ უცხო კაცი არ უნდა ყოფილიყო მოყვანილი. ამიტომ ვამბობ, რომ აქ არის მეორე მომენტი. (კედია: „თავისი ინიციატივით გააკეთა ეს მილიციის უფროსმა?) მისი ინიციატივა იყო იმაში, რომ ის შეეხო ხელით დეპუტატს. (კედია: „ვინ მიუგზავნა?) ბ-ნო სპირიდონ, მე მგონია, რომ გვესმენდით (კედია: „გისმენთ, ბ-ნო, გისმენთ"). ჩვენ ვუბრძანეთ, რომ პირველ ოთახებში შეეტანათ ბარგი, და ხარჩენ ოთახებში კი ნინიძე დარჩესო. ეს შეასრულეს, მაგრამ არა რიგიანად და ხელით შეეხნენ დეპუტატ ნინიძეს. ეს უკანონო იყო და ამისთვის ისინი ისჯებიან. შემდეგ სამწუხარო არის ის, რომ ასეთი შინაური ინცინდენტი, რომელიც შეიძლება ხშირად მოგვხდეს (შენგელაია: „კარგი ხუმრობაა") და შეიძლებოდა შინაურულად დამთავრებულიყო,—აქ გამოიტანეს. სამწუხაროა იმიტომ, რომ ეს ინცინდენტი შეერთებულია ერთნაირად საგარეო საქმესთან. გამოდის, რომ მისიას ვერ მივეცემთ ბინას ისე, რომ იმაზე აყალ-მაყალი არ მოხდეს; ამაზე ლაპარაკია დამფუძნებელ კრებაში, ამაზე თავს იტეხენ ფრაქციაში. რას იფიქრებენ ამაზე სხვა სახელმწიფოები? ეს ჩვენ სამარცხვინოთ მიგვაჩნია და ამიტომ არ გვინდოდა ამაზე აქ ლაპარაკი. თუმცა ბ-მა ნუცუბიძემ გამოგვიწვია: „აბა თქვით და თქვითო", მაგრამ ჩვენ გაჩუმებული ვიყავით. (დადიანი: „თქვენს მისიებს აძლევენ ბინას უფასოთ? (გობეჩია: „ნინიძემ განაცხადა, რომ სცოდნოდა არ შევიდოდა ამ ბინაში". ჯუღელი სიცილით: „გობეჩია დარწმუნებული არის.") აქ სალაპარაკო იყო ის, რომ შეეხნენ დეპუტატის პიროვნებას. სხვა სალაპარაკო არ იყო. მაგრამ ოპოზიციამ მოისურვა დღეს ამის გაღრმავება და გამოიწვია ეს ლაპარაკი. შემდეგ საყვედური უნდა ვუთხრა ნინიძეს, რომ მან ვერ დაიცვა თავის ახსნა განმარტებაში ის, რაც უნდა დაეცვა. (კედია: „შეთანხმება!") დიახ, შეთანხმება. ამისი არ გვრცხვენიან. დიახ ეს შეთანხმება ჩემს საკუთარ ბინაზე რომ ყოფილიყო,—ამაზე საქმეც არ იქნებოდა, მაგრამ ეს ბინა უცხო წარმომადგენლებისათვის იყო და სახელმწიფოებრივი ინტერესებისათვის იყო ეს შეთანხმება და უნდა დაცული ყოფილიყო ბოლომდის: მაგრამ ეს არ იყო დაცული და ამან გამოიწვია ასეთი სხდომა, ასეთი საღამო, აქ ბევრი მაყურებელნი არიან და მათ ეს დავა ჩვენი ცხოვრების მინუსად და არა პლიუსად მიაჩნიათ. მთავრობა დამნაშავე არ არის იმაში, რომ ამ სხდომას ასეთი ელფერი მიეცა. შემდეგში მაინც მე უნდა ვთქვა, საჭიროა მეტი ვიფიქროთ სახელმწიფო ინტერესებზე, ვიდრე გუნდის წყრომაზე (ხმა: „შემთხვევით სარგებლობაზე"), დიახ შემთხვევით სარგებლობაზე და პირად და ფრაქციულ თავმოყვარეობაზე (ხმა ესერების ფრაქციიდან: „ამაზე ყველამ უნდა იფიქროს.") (ტაში).

თავმჯდომარე: სიტყვა ეკუთვნის ბ. ჩხიკვიშვილს.

ბ. ჩხიკვიშვილი უპასუხებს ნინიძის და ილია ნუცუბიძის მიერ წამოყენებულ ბრალდებებზე და ამბობს, რომ დაეყრდნო რა თვით ნინიძის განცხადებას დავითის ქუჩაზე ბინის ახლო მომავალში დაცლის შესახებ, მან გაგზავნა აგენტები ბინის ანგარიშზე ასაღებთ იმ მიზნით, რომ არავინ სხვა არ [illegible] ნებოდა. აგენტს უნდა [illegible] ნა, ამისთვის კი ჯერ [illegible] ნაში მოთავსებულ [illegible] რაც მან შეასრულა. [illegible] გაიგო აგენტმა, რომ ის ბინა [illegible] და დეპ. ნინიძე [illegible] დააბრუნა. [illegible] ნავს, რომ იგი [illegible] საქმის მშვიდობიანად მოწყობისა [illegible] უბრძანა მილიციას, რომელსაც [illegible] შემოერტყა ნინიძის ბინისთვის, [illegible] ნებლივ მოხსნილიყო და სხვა, რომ [illegible] მან გაიგო დეპ. ნინიძის შეურაცხყოფის ამბავი, მისი აღშფოთება იმდენივე [illegible] როგორც თვით ნინიძისი...

ორატორი ამბობს, რომ იგი ხედავს დანაშაულს სახლის პატრონის მოქმედებაში, რომელმაც უხერხულ მდგომარეობაში ჩააყენა მთავრობა იმით, [illegible] მთავრობის სახელზე აღებული [illegible] გადასცა ნინიძეს, ამიტომ მან [illegible] პატრონი დაიბარა, გამოარკვია, [illegible] ისინი არ არიან სრულიად დამნაშავე, რადგან ნინიძე ჩასახლებულიყო [illegible] ნაში მათ სახლში არ ყოფნის [illegible] და შემდეგ სთხოვა შინაგან საქმეთა მინისტრს შესაფერი მსჯავრის [illegible] მინისტრმა საჭიროდ დაინახა [illegible] ბის მოხდენა, გამოძიება დაევალა [illegible] ლიციის უფროსის თანაშემწეს [illegible] დარიშვილს, რაც მან შეასრულა.

(დასასრული იქნება).

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

რუსეთის დეპეშ. სააგენტო

(ბოლშევიკური)

5 იანვარი.

პარტიული თათბირი სახალხო განათლების შესახებ.

მოსკოვი, 5 იანვ., დეკემბრის 31, მოსკოვში გაიხსნა პარტიული თათბირი სახალხო განათლების საკითხების შესახებ. თათბირი მოწვეულ იქნა პარტიის ცეკას დადგენილებით. თათბირმა პარტიის მე 10 ყრილობისთვის ძირითადი პრინციპიალური მასალები უნდა გამოიმუშავოს. თათბირში მონაწილეობას იღებენ: განათლების სხვადასხვა დარგების წარმომადგენლები და კომუნისტურ ახალგაზრდების მერვე ყრილობის დელეგატები და სახალხო განათლების პროვინციალურ განყოფილებათა გამგეები. საერთოდ თათბირზე მონაწილეობას იღებს 134 დელეგატი გადამწყვეტი და 29 სათათბირო ხმის უფლებით.

უმუშევრობის შესამცირებლად

სამხედრო და შრომის მინისტრებმა აღნიშნეს ის ზომები, რომლებიც მიიღეს მათ რაიონებში უმუშევრობის შესამცირებლად. შემდეგ სხდომაზე განიხილეს პროექტი კანონისა ადმინისტრატიულ რაიონების შექმნის შესახებ. პროექტი კანონისა განსახილველად დეპუტატთა პალატას გადაეცემა.

მოკავშირეთა თათბირი

საფრანგეთის მთავრობამ დააგზავნა დეპეშები ლონდონში, ბრიუსელში და რომში, იგი წინადადებას აძლევს მოკავშირეთა მთავრობების მეთაურებს, შეიკრიბონ თათბირზე რაც შეიძლება ჩქარა

გერმანული ცნობები

გერმანიის ჯარი.

ოფიციალურად მტკიცდება, რომ გერმანიის ჯარს, რომელიც ამ ჟამად, [illegible] ნახევად ვერსალის ხელშეკრულებით მხოლოდ 100,000 კაცისაგან შესდგება, აქვს არც მძიმე არტილერია და არც საფრენი აპარატები. 50,000 [illegible] ზანი, 5 მილიონი შაშხანა და 60[illegible] ტყვიისმფრქვეველი განადგურებულია, 14.000 ჰაეროპლანი და 26.000 [illegible] ტორი გადაეცა ანტანტას. გერმანიის სიმაგრეები დასავლეთის ფრონტზე სრულიად განადგურებულია. ანტანტა მოითხოვს სამხრეთ [illegible] სავლეთის საზღვრებზე არსებულ [illegible] მაგრების დანგრევას, რაც უწინარეს მდეგება საზავო ხელშეკრულებას [illegible] გერმანიას საშიშ მდგომარეობაში [illegible] დებს. „პტი-პარიზიენი" აღნიშნავს, რომ გერმანია ასეთი სუსტი არას დროს [illegible] ყოფილა და მას უფრო მცირე რიცხვის ჯარი ჰყავს, ვიდრე პორტუგალიას, ან საბერძნეთს.

საქ. დეპ. სააგენტოს საინფორმაციო განყოფილება

არგენტინის განცხადება.

ჟენევა. ფრანგულ პრესას მოყავს [illegible] სებით სრული ტექსტი არგენტინის წარმომადგენლის განცხადებისა ერთა ლიგაში. არგენტინის წარმომადგენელმა პუეირედონმა განაცხადა: „ერთა ლიგის მიერ უარის თქმას თავის შემადგენლობაში ზოგიერთ სახელმწიფოს მიღებაზე შესახებ შეუძლია სახიფათო ანტაგონიზმის შექმნა სახელმწიფოთა შორის [illegible]

მიმდინარე მომენტი

(ამხ. გრ. ლორთქიფანიძის მოხსენება რკინისგზელთა მესამე ყრილობაზე).

ამხანაგებო,—ამბობს მომხსენებელი,—ჩემი დღევანდელი საუბარის საგანია ეგრედ წოდებული მიმდინარე მომენტის დახასიათება, ესე იგი, იმის გარკვევა, თუ რა ახასიათებს ამ ჟამად საზოგადოებრივ ძალთა ურთიერთობას, ანუ სხვანაირ რომ ვსთქვათ, რა არის ნიშანდობლივი თვისებები, უმთავრესი ამოცანები და მამოძრავებელი ძალები მიმდინარე დროისა. შემცდარი იქნება ის, ვინც იფიქრებს, თითქოს საქართველოს თანადროული მდგომარეობის გარკვევა შეიძლებოდეს განთვისებულად. საქართველოს დღევანდელი ვითარება, მისი ავკარგი, ყველა მისი საჭირბოროტო და სამკვდრო სასიცოცხლო კითხვები მჭიდროთაა გადაბმული მსოფლიოს საერთო მდგომარეობასთან. საქართველოს რესპუბლიკის დღევანდელ უმთავრეს ამოცანების სათავე საქართველოს გარეშე მდგომარეობს. დღეს ყველა სახელმწიფოს, მთელს მსოფლიოს ერთი და იგივე ამოცანები უდგას წინ, ერთი და იგივე გაჭირვება აქვს; ზოგს ეს გაჭირვება მეტის სიმწვავით აწვება კისერზე, ზოგი კი შედარებით მსუბუქადა გრძნობს. მსოფლიოს პოლიტიკური ღერძი, რომლის ირგვლივ დატრიალდა მთელი კაცობრიობის ყოველგვარი ენერგია,—ეს იყო 1914 წელს დაწყებული საშინელი საერთაშორისო ომი, რომელიც იმისდა მიუხედავათ რომ მრავალი საზავო ხელშეკრულებანი დაიწერა,—ჯერაც არ დასრულებულა. კაცობრიობის ცხოვრების დღევანდელ ვითარებას ჯერ კიდევ ახასიათებს ეს დიდი ომი და მისი საშინელი მემკვიდრეობა. ყველა გზებსო,—ამბობს ძველი ანდაზა, რომში მივყავართო. რომელ სახელმწიფოშიდაც რომელი მწვავე საკითხიც არ უნდა აიღოთ, უეჭველია, ის ამა თუ იმ გვერდით, მაგრამ აუცილებლად დიდ ომთან მიგვიყვანს. დიდი ომის [illegible] საზოგადოებრივი კატასტროფა, ეს იყო საშინელი პოლიტიკურ სოციალური მიწისძვრა რომელიც ჯერ კიდევ არ დაწყნარებულა; მან დაარღვია საერთაშორისო პოლიტიკური და ეკონომიური წონასწორობა, ქვეყნიერების პოლიტიკური ზედაპირი დღესაც ქანაობს და მთელ კაცობრიობას და მის მესვეურთ ნიადაგი ეცლება ფეხიდან ისე, როგორც ნამდვილი მიწის ძვრის დროს; ძველი საერთაშორისო ურთიერთობა, ადრინდელი ძაფები და კავშირები დასწყდა და ჩაიფუშა, ახალი ჯერ კიდევ ვერ გაიბა. ამავე ომმა მოშალა არა მარტო საერთაშორისო წონასწორობა,—მან ძირიანათ ააფორიაქა საკლასთაშორისო განწყობილებაც. ძველი სოციალური ურთიერთობა ომმა ძალზე შეარყია, მაგრამ ახალი ვერ წარმოშვა. ამგვარათ ამ დიდმა ომმა ააფორიაქა და დაანგრია საერთაშორისო ეკონომიურ-პოლიტიკური და სოციალური ურთიერთობა, ხოლო ახალი ფორმები კაცობრიობამ ჯერ კიდევ ვერ შექმნა. მოხდა უდიდესი პოლიტიკურ-სოციალური დაქსაქსვა, დაშლა ძველი სახეების გაღხვა, ქვეყნიერება ერთ უდიდეს დუღილის პროცესს განიცდის და ასეთ პირობებში ძნელია ფეხის დასადგამ მყარი წერტილის მონახვა. ერთი მხრით მეტათ გამწვავებული ფარული თუ აშკარა ჯიბრი, ბრძოლა და ომი ერთა შორის და მეორეს მხრით სოციალური ბრძოლის დამახინჯებული და დაავადმყოფებული ფორმა—ბოლშევიზმი ერთა შიგნით—აი, რა საშინელი მემკვიდრეობა უანდერძა კაცობრიობას მსოფლიო ომმა: ამ უბედურ მემკვიდრეობიდან ყველას ერგო თავისი წილი—ზოგს მეტი და ზოგს კი ნაკლები. არც საქართველოს ასცილდა მისი ხვედრი და აი, სწორედ ეს წყეული მემკვიდრეობაა, რომელიც განსაზღვრავს და ღებავს ჩვენს დღევანდელ მდგომარეობას, (ანუ, როგორც ჩვენ ვიძახით, მიმდინარე მომენტს) როგორც შიგნით, ისე გარეთ, როგორც საშინაო, ისე საგარეო პოლიტიკაში.

დიდი ომი იყო ერთი უდიდესი კრიზისი კაპიტალისტური მსოფლიოსი. ეს კრიზისი ჯერ არ დასრულებულა. მან კრიზისთა სხვა და სხვა ფორმები წარმოშვა და ერთი ასეთი ფორმათაგანი არის ბოლშევიზმი. სრულიად შემცდარი და ყალბია ის აზრი, თითქოს ბოლშევიზმი—ეს სპეციფიური რუსული მოვლენა არის. არაფერი ამის მსგავსი. ბოლშევიზმი გამომდინარეობს საერთო მსოფლიო მიზეზებიდან და თვითონაც მსოფლიო ხასიათი აქვს. ბოლშევიზმი დიდი ომისგან წარმოშობილი ავადმყოფობაა; მით ავადაა მთელი კაცობრიობა, ყველა ქვეყნები და ერები, ყველა ჯგუფები და თვითეული პირიც კი. განვიხილოთ, როგორ მოუმზადა ნიადაგი ამ ავადმყოფობას. მსოფლიო ომმა პირველ ყოვლისა გაანადგურა კაცობრიობის ეკონომიური კეთილდღეობის საფუძველი ომმა შთანთქა და ჰაერში გაანიავა საუკუნოებით დაგროვილი სიმდიდრე და დოვლათი. გაანადგურა საწარმოვო ძალები. დღევანდელი მრეწველობის ხერხემალია მძიმე ინდუსტრია, ლითონის წარმოება, მთელი ლითონი კი მან ჩაყლაპა. მთელი მრეწველობა მრავალწელთა განმავლობაში გამანადგურებელ წარმოებათ გადაიქცა. იქმნებოდა ისეთი იარაღები და საშვალებები, რომლითაც სხვა უნდა განადგურებულიყო, მაგრამ ასეთი წარმოება ანადგურებდა თავის საკუთარ ეკონომიურ ფუძეს, ანადგურებდა თავის ქვეყანას, თავის თავსაც. მრავალი ქალაქი და მასში დაგროვილი და აშენებული სიმდიდრე სრულიად წარხოცა ომმა დედამიწის პირიდან. ომმა არა მარტო საწარმოო ძალები, იარაღები დაგროვილი სიმდიდრე დაწვა, გაანადგურა, არამედ მან თვით მიწა, ნიადაგიც კი მოსპო. საფრანგეთის ჩრდილოეთი, ბელგია, გალიცია, პოლონეთი და სხვა ზოგ ადგილებში, სადაც საშინელი ომის ცეცხლი ტრიალებდა, თვით ნიადაგი განადგურდა, დაკარგა ნაყოფიერება, გადიქცა, დაიწვა, ლითონის ნამსხვრევებით [illegible] და მოიკირწყლა. რამდენი ჯაფა და რამდენი წელი უნდა რამდენი ხარჯია საჭირო რომ ამ ადგილებს დაუბრუნდეს ძველებური ნოყიერება. ომმა შთანთქა არა მარტო მთელი ლითონი, არა მარტო სურსათის, ქსოვილის, ტყავის და სხვა საქონელთა დიდი მარაგი,—არამედ ფიზიკურათ გაანადგურა კაცობრიობის საუკეთესო ნაწილი, საუკეთესო და ჯანსაღი ადამიანთა მთელი მილიონები. საუკეთესო მწარმოებელნი იმსხვერპლა მან. ომმა სულიერათაც დააბეჩავა და დააქვეითა კაცობრიობა საერთოდ და კერძოთ პროლეტარიატი. მეცნიერება და ქვა, გონება და აზრი ომს დაემორჩილა, მას ემსახურა, კულტურა ველური ომის მონახლე შეიქნა და თვითონ გაველურდა. კაცობრიობას კულტურულათ ომმა მთელი საუკუნით დაახევინა უკან. მან შერყვნა, შებღალა, დააქვეითა პროლეტარიატის კულტურული დონე და მისი კლასობრივი შეგნება. მუშათა კლასის ერთი ნაწილი მოხვდა ბრძოლის ველზე, ის მოსწყდა თავის კლასს, შეუერთდა იმ არმიას, რომელიც არაფერს ქმნიდა, არაფერს აწარმოებდა და ყველაფერს ნთქავდა და ანადგურებდა. მუშათა კლასის ეს ნაწილი ფსიხოლოგიურათ „გასალდათდა", მან დეკლასაციის სასტიკი პროცესი განიცადა, დიდა კლასს მოსწყდა, და თუ ზოგი მათგანი ომის შემდეგ დაუბრუნდა თავის დაზგას,—მან თან წაიღო ის დეკლასიური და სალდათური ქცევა, რომელიც მრავალ წლიანმა ომმა დააკრა მის ფსიხოლოგიას. პროლეტარიატის ის ნაწილიც, რომელიც ბრძოლის ველზედ არ გასულა და ზურგში ემსახურებოდა პატრიოტულ საქმეს, ვერ ასცდა იდეურ განადგურებასა და აფორიაქებას. მუშათა კლასის ეს ნაწილი ქმნიდა არა საწარმოვო და შემოქმედე საშვალებებსა და იარაღებს, არამედ ხელს უწყობდა განადგურების საქმეს, მისი წარმოება სავსებით ემსახურებოდა ომს. და აბა როგორი დაღი უნდა დაესვას მუშათა კლასის ფსიხოლოგიას, როდესაც ის გრძნობს, რომ მისი ნაწარმოები არავითარ საჭიროებას არ წარმოადგენს კაცობრიობის ბედნიერებისა და წინსვლისათვის, რომ ის ქმნის მხოლოდ და მხოლოდ განადგურების საშვალებებს, ან გასანადგურებელ ღირებულებებს. ამას დაუძინეთ კიდევ ის გარემოება, რომ ზურგში დარჩენილ და შეთხელებულ მუშათა კლასის წრე შეივსო სოფლიდან ახლად მოწვეულ გლეხურ ელემენტებით, ხშირათ ქალებით, და მაშინ ადვილი გასაგები და მისახვედრი იქნება თუ რატომ დაქვეითდა ამ ხუთი წლის განმავლობაში პროლეტარიატის კულტურისა და კლასობრივ შეგნების დონე. ომმა მილიტარისტული სულით გაჟღინთა საზოგადოებრივი ურთიერთობა, ყველა ჯგუფები და პიროვნებებიც. ბევრათ თუ ცოტათ ყველა ჩვენგანი მილიტარიზმის სენით ვართ ავათ. დიდ ომამდე თვითეულ თქვენგანს ნაგანი და ბრაუნინგი სრულიადაც არ მიაჩნდა კარგ მოქალაქისა და პროლეტარის აუცილებელ ატრიბუტათ. ეხლა კი, ამხანაგებო, თქვენშიაც, მგონი იშვიათი იქნება ისეთი, რომელსაც კარგი რევოლვერი და კოხტა კარაბინის თოფი ოცნებისა და სიყვარულის საგნათ არ ჰქონდეს გადაქცეული. დიახ, დიდი ომის საშინელი მემკვიდრეობაა, სხვათაშორის, ადამიანისა, ჯგუფების და კლასების ფსიხოლოგიისა და იდეოლოგიის მილიტარიზაცია და აი სწორეთ ეს არის ერთ ერთი დამახასიათებელი თვისება ბოლშევიზმისა, რომელმაც პოლიტიკური ბრძოლის მაგივრათ სამოქალაქო ომი წამოაყენა, დიდი ომის ნაანდერძევი მეთოდები პოლიტიკურ ურთიერთობასა და ბრძოლაში გადაიტანა. ამას დაუძინეთ ის, თუ როგორი მნიშვნელობა მოიპოვა პოლიტიკურ ცხოვრებაში ჯარმა. წინად ჯარი ამა თუ იმ კლასის პოლიტიკურ ინტერესებს ემსახურებოდა, ამა თუ იმ ჯგუფის იარაღი იყო და არა თვითმყოფი პოლიტიკური ძალა და ფაქტორი, ომის დროს და მის შემდეგ არმია და მისი ხელმძღვანელი წრეები აქტიურად ერევა პოლიტიკაში და სულ სხვა იერსა და მსვლელობას აძლევს სახელმწიფოთა პოლიტიკურ ვითარებას. არმია არის არა რომელიმე მთლიანი საზოგადოებრივი ჯგუფი [illegible] კლასი, არამედ სოციალურად ნარევი, აჭრელებული მასსა, რომლის ჩარევა სახელმწიფოებრივ ცხოვრებაში მხოლოდ აბრუნდებს სწორ პოლიტიკურ გეზს, რადგან ამ შეიარაღებულ მასას არავითარი ადგილი არ უჭირავს წარმოებაში და მთელი მისი ჩარევა [illegible] გამოსვლები გამომდინარეობს არა წარმოების, არამედ მოხმარების, განაწილების და კარიერის ინტერესებიდან. არმია შეიძლება ჩაერიოს სახელმწიფოს შინაურ ცხოვრებაში მხოლოდ იშვიათ მომენტებში, სახელდობრ რევოლუციის დროს, როდესაც ის რამდენიმე ხნით ძალის როლს ითამაშებს ამა თუ იმ კლასის ან კლასების მეთაურობით. ამის შემდეგ ის შინაურ ასპარეზიდან უნდა გადადგეს. ხოლო თუ მისმა ასეთმა ჩარევამ ქრონიკული ხასიათი მიიღო,—ეს მხოლოდ დაუბოლოებელ ანარქიას შექმნის. დიდმა ომმა და მისმა მიმყოლმა წლებმა მეტათ გაზარდა არმიის პოლიტიკური როლი და სწორეთ ეს მოვლენაც გახლავთ კიდევ ერთი დამახასიათებელი თვისება და მიზეზიც მსოფლიო ბოლშევიზმისა. თქვენ იცით აგრეთვე ისიც, რომ სამხედრო მოქმედება ვერ ეგუება პარლამენტარიზმსა და დემოკრატიას. გახსოვთ, რომ დიდ ომის დროს ევროპის პარლამენტები და მისი მინისტრები მიჩქმალული იყვნენ და პირველი ადგილი სარდლებს და მათ შტაბებს ეჭირათ. კოლეგიალობას, დემოკრატიზმსა და პასუხისმგებლობას ვერ ითმენს ვერავითარი ომი. მოგეხსენებათ, რომ რუსეთში, სადაც პოლიტიკურ ბრძოლის მაგიერ განუწყვეტელი სამოქალაქო ომი მძვინვარებს,—იქ არავითარი პარლამენტარიზმი, თვით საბჭოთა მართველობაც კი არ არსებობს,—არამედ ხუთი-ექვსი კაცისაგ შემდგარი „რევკომისიები" და „რევკომები" განაგებენ ქვეყანას. [illegible] რუსეთის დღევანდელ ხელმძღვანელთა ბოროტი განზრახვის შედეგი კი არ არის, არამედ ასეთია ყოველგვარი ომის, როგორც საერთაშორისო ისე [illegible]

ლიგა ლოღიკურად დაინტერესებულია იმაში, რომ თავის გარშემო შემოიკრიბოს სახელმწიფოთა რაც შეიძლება მეტი რიცხვი. ეს კი უნდა ხდებოდეს ერთი მეორისადმი გულწრფელ დამოკიდებულების ნიადაგზე. მიუხედავათ ამისა ერთა ლიგის მუშაობაზე ზეგავლენას ახდენენ, რის გამოც ერთა ლიგას მალე დაეკარგება თავისი ნამდვილი სახელი და სხვ.

ანტანტის პრემიერ მინისტრთა თათბირი.

ტფილისი. 5 იან. დეკემბრის უკანასკნელ რიცხვებში განზრახული იყო ინგლისის, საფრანგეთისა და იტალიის პრემიერ მინისტრთა თათბირი ქალ. ნიცაში. სხვა საკითხთა შორის ამ კონფერენციაზე უნდა განეხილათ ამიერ კავკასიისა და საქართველოს საკითხები.

ევ. გეგეჭკორი ლოიდ-ჯორჯთან

ტფილისი იან. 5. დეკემბრის 9 ე. პ. გეგეჭკორი მიიღო ლოიდ ჯორჯმა ხანგრძლივ საუბრის დროს, რომელიც 40 წუთს გაგრძელდა, ე. პ. გეგეჭკორმა ინგლისის პრემიერ მინისტრს გააცნო საქართველოს თანამედროვე მდგომარეობა და ამიერ-კავკასიის პოლიტიკური ვითარება. (სდს).

სამედიატორო სასამართლოს განაჩენი

1920 წ., დეკემბრის 26, სამედიატორო სასამართლომ იქონია მსჯელობა გაზეთ „ერთობის" თანამშრომლის განისა და გაზეთ „სახალხო საქმის" მეპრესეს შორის მომხდარ კონფლიქტის შესახებ და გამოიტანა შემდეგი რეზოლიუცია:

„მიმდინარე წლის 6 ნოემბრამდე პრესაში გამოქვეყნებულ მასალის მიხედვით „სახალხო საქმის" მეპრესეს ჰქონდა საბუთი ეწოდებინა განისთვის „დეზერტირების მფარველი". სამედიატორო სასამართლოს აზრით კი 6 ნოემბრის შემდეგ პრესაში განმარტებითი მასალის მიხედვით მოქალაქე განს „დეზერტირების მფარველი" არ შეეფერება.

სამედიატორო სასამართლოს თავმჯდომარე **კ. მაყაშვილი.** წევრნი დევდარიანი, ი. ბარათაშვილი, შ. ნუცუბიძე, ბ. თევზაია.

უკანასკნელად

აქვე იბეჭდება განაჩენი სამედიატორო სასამართლოსი, რომელიც შესდგა ჩემსა და „სახალხო საქმეს" შორის.

მკითხველს, შეიძლება ახსოვდეს, რომ „სახალხო საქმემ" კამათის დროს მე მიწოდა „დეზერტირების მფარველი". მე ეს ბრალდება „ყოვლად უპატიოსნო ცილისწამებათ" გამოვაცხადე და წინადადება მივეცი „სახალხო საქმეს" ან უკან წაეღო, ან ეკისრა მისი დამტკიცება. „სახალხო საქმემ" უკან არ წაიღო და სასამართლოში გამოვიდა.

მე ველოდი, რომ სასამართლოში „სახალხო საქმე" მისგან წამოყენებული ბრალდების დამტკიცებას შეუდგებოდა და სამისო საბუთებს წარმოადგენდა. ამიტომ სასამართლოს პირველსავე სხდომაზე მე მოვთხოვე „სახალხო საქმის" რწმუნებულს შესაფერი საბუთები. „სახალხო საქმის" რწმუნებულმა განაცხადა, **რომ ის არ კისრულობს ამის დამტკიცებას, რომ მას არ აქვს არავითარი საბუთი,** გარდა შტაბის წერილისა, და მოითხოვა კითხვის დაყენება—არა დამტკიცების შესახებ, არამედ გამორკვევა იმის, **ქონდა თუ არა მას საბუთი ეხმარა** ჩემს შესახებ ზემოთ მოყვანილი ფრაზა, და ამ საბუთად დაასახელა იგივე შტაბის წერილი.

ამრიგათ „სახალხო საქმემ" უკან დაიხია, წამოსროლილი ბრალდების მტკიცებაზე უარი განაცხადა, და თავის დასაძრენათ შტაბის წერილს ამოეფარა. მე კი სწორეთ ბრალდების დასამტკიცებლათ გამოვიწვიე ის სასამართლოში.

ამის შემდეგ მე შემეძლო თავი დაკმაყოფილებულათ მეგრძნო, და საქმე დამთავრებულათ ჩამეთვალა, მარა ნათქვამია: მტყუანს კარებამდე მიჰყევიო და მეც მივყევი „სახალხო საქმეს" მის იმ საბუთამდე, რომელიც მას ვითომ ასეთი ბრალდების წამოსროლის ნებას აძლევდა.

სასამართლო შეუდგა საქმის გარჩევას. მარა სანამ ამას შეუდგებოდა სასამართლო, მე მოვთხოვე „სახალხო საქმეს" განმარტება მოეცა—რას ნიშნავს „დეზერტირების მფარველი"? „დეზერტირები" არის მრავლობითი რიცხვი და ამიტომ დაესახელებია ყველა ასეთი შემთხვევა. „სახალხო საქმის" რწმუნებულმა განაცხადა, რომ მას სახეში ქონდა **მხოლოდ ერთი შემთხვევა** და თუ მრავლობითი რიცხვი იხმარა, ეს ისე—სტილისათვის. ეს იყო მეორე მომენტი უკან დახევისა და სტილის გამოყენება თავის გასამართლებლათ ნიმუშია „სახალხო საქმის" ზნეობრივი ავლა-დიდებისა.

რაკი „სახალხო" შტაბის წერილს ამოეფარა და აღიარა, რომ მას მხოლოდ ის ერთი შემთხვევა ქონდა მხედველობაში, რომელსაც შტაბის წერილი ეხებოდა, მე წარუდგინე სახალხოს ოზურგეთის საოლქო შტაბის მოწმობა, რომ ის პირი, რომლის დეზერტირობას ვითომდა მე ვიცავდი, არასდროს დეზერტირი არ ყოფილა. მოწმობები ამტკიცებდა, რომ ის გამოცხადდა თავის დროზე, რომ რამდენიმე კვირის შემდეგ ის განთავისუფლეს ავათმყოფობის გამო და რაც თავი და თავია—ის, რომ ყოველივე ეს იყო აპრილში, ე. ი. მაშინ, როცა მე ჯერ კიდევ მარტიდან ივნისამდე საქართველოს საზღვრებშიაც კი არ ვყოფილვარ და, დიდი სურვილიც რომ მქონდა, არც შემეძლო მისი დაცვა, თუმცა როგორც ვსთქვი, მას არც კი სჭიროდა დაცვა, რადგან ის დეზერტირი არას დროს ყოფილა. „სახალხოს" წარმომადგენელმა განაცხადა, რომ ის ვერ გაუწევს ანგარიშს ამ დოკუმენტებს, რადგან ეს მან არ იცოდა მაშინ, როცა ის სწერდა თავის წერილს. ამიტომ ეს დოკუმენტი აღარ დაედვა საფუძვლათ სასამართლოს მსჯელობას. მიუხედავათ ამისა სასამართლომ აღიარა, რომ ექვს ნოემბრის შემდეგ „სახალხოს" არავითარი საბუთი აღარ ქონდა ჩემთვის „დეზერტირების მფარველი" ეწოდებია. ექვს ნოემბრამდე მას კიდევ შეეძლო შტაბის წერილს ამოფარებოდა, მარა მის შემდეგ ეს საბუთიც აღარ ქონდა, „სახალხომ" კი სწორედ ექვსი ნოემბრის შემდეგ **კიდევ გაიმეორა ეს ფრაზა და მისი დამტკიცებაც იკისრა სასამართლოს წინათ.** მარა, როგორც მკითხველი დარწმუნდება გამოქვეყნებული რეზოლიუციიდან, სასამართლომ ერთხმად დაადგინა რომ **ექვს ნოემბრის შემდეგ მას ამის საბუთი არ ქონდა და შეუძლებელი იყო ჩემს შესახებ ასეთი რამ ეთქვა.**

განი

ახალი ამბები

დღეს, დილის 10 საათზე დანიშნულია საქ. ს. დ. მ. პ. ცენტრალური კომიტეტის სხდომა.

✦ **გერმანიის წარმომადგენლის ჩამოსვლა.** იანვრის 4, საღამოს 10 საათზე თფილისში ჩამოვიდა საქართველოში დანიშნული გერმანიის სრულუფლებიანი წარმომადგენელი ულრიხ რაუშერი თავისი თანამშრომლებით. სადგურზე მას შეეგებნენ: საგ. საქ. მინისტრის მოვ. ალმ. კ. ბ. საბახტარაშვილი, სამხედრო მინისტრის ამხანაგი გ. გედევანიშვილი, გენერალური შტაბის უფროსი გენ. ზაქარიაძე, გზათა დეპარ. დირექტორი ინჟ. ქ. ჭ...ნაძე, გერმანიის დროებითი წარმომადგენელი ფონ-დრიუფელი, გერმანელთა ახალშენის წარმომადგენელი და სხვ. ბაქანზე გაწყობილი იყო საპატიო ყარაული. რაუშერი სადგურიდან გაემგზავრა მისთვის დამზადებულ ბინაზე. (ახალ ბებუთოვის ქუჩაზე).

✦ **ქალაქის საბჭოს სხდომა.** ვინაიდან წარსულ შაბათს და მომავალ შაბათს უქმეების გამო ქალაქის საბჭოს სხდომა ვერ შესდგა, საბჭოს თავმჯდომარის განკარგულებით საბჭოს სხდომა დანიშნულ ა ხუთშაბათს, 6 იანვარს.

✦ **ფრონტის დღემ ბათუმში** ფრონტის კვირის სახე მიიღო. მცხოვრებლები შეწირულების შესახებ გამოცემულ მოწოდებას დიდი თანაგრძნობით შეხვდნენ. შეკრებილია დიდძალი შემოწირულება ფულით და ნივთებით.

✦ **მიწათმოქმედების სამინისტრომ** დაამუშავა საკითხი გადასახადების საქმის მოწესრიგების შესახებ ამ მოხსენებაში მიწათმოქმედების მინისტრი თხოულობს 300 მილ. მანეთის სესხად მიცემას, რესპუბლიკის ფარგლებში გადასახლებულთათვის დახმარების აღმოსაჩენად.

✦ **მასწავლებელთა კოოპერატივი.** 6 იანვრიდან დაფუძნებული კრების ქუჩაზედ № 5 პასაჟში საქართველოს მასწავლებელთა კოოპერატივის „უნივერსალის" გამგეობა თფილისელ მასწავლებელთათვის ხსნის მაღაზიას, სადაც გაიყიდება სხვადასხვა საქონელი, მხოლოდ წევრ მასწავლებლებზედ.

✦ **აბრეშუმის თესლის საფრანგეთის მრეწველთა და ექსპორტიორთა სინდიკატმა** ქართულ ფრანგულ სავაჭრო პალატას მიმართა წერილით, რომელშიაც იგი აღნიშნავს, რომ თანახმად საფრანგეთის პრესის ცნობისა საქართველოში აბრეშუმის თესლის გამოტანაზე მონოპოლია არსებობს. ამიტომ სინდიკატი სთხოვს პალატას აღძრას საქართველოს მთავრობის წინაშე შუამდგომლობა, მიეცეს თესლის გაყიდვისა და გამოტანის უფლება საფრანგეთის ყველა მოქალაქეს, მიუხედავათ იმისა, შეკავშირებულია თუ არა მათი წარმოებები.

✦ **ერთობის უბნის მუშათა კლუბში** პარასკევს, 7 იანვარს, ერთობის უბ. საქ. სოც.-დემ. მ. პ. ქვე კოლექტივი იწვევს ჩვეულებრივ საზოგადო კრებას. მოხსენებები დღიურ კითხვებზე. მოხსენების შემდეგ უფასო წარმოდგენა.

✦ **სახელმწიფო თეატრის ბალეტის პრემიერი** მ. მორდკინი 10 იანვარს გამართავს თფილისის ღარიბ ბავშვთათვის უფასო შობის ხეს. გარდა საბალეტო პროგრამისა განზრახულია ბავშვებს დაურიგონ საჩუქრები. მორდკინი სთხოვს საზოგადოებას გაიღონ თავიანთი წვლილი ამ სიმპატიური საქმისათვის. შემოწირულება მიიღება სახელმწიფო ოპერის კანტორაში ყოველ დღე დღის 12 ნახ. 3 რველის ნახევრამდე.

✦ **სურსათ-სანოვაგის დამზადება** ბორჩალოს მაზრაში მეოთხე სასურსათო განყოფილების აგენტებმა გააკეთეს მოხსენება ბორჩალოს მაზრაში სურსათის დამზადების შესახებ ოქტომბრის 12-დან 1920 წლის დამლევამდე. თანახმად მოხსენებისა ამ ხნის განმავლობაში შესყიდული და გადმოტანილი ყოფილა 20,000 ფუთი კართოფილი, 7000 ფუთი ხახვი, 20,000 ფუთი ნახშირი, 1000 ფუთი ლობიო, მუხუდო, ქერი, თუშური და შვეიცარული ყველი და სხვა სურსათი, ამ სურსათის ნაწილი მოტანილ იქნა თფილისში და მცხოვრებლებს დაურიგეს, ნაწილი კი ფრონტის საჭიროებისათვის გადაეცა.

✦ **რკინის გზათა ელექტროფიკაცია.** გზათა მიმოსვლის დეპარტამენტის დირექტორმა მიწად მოქმედების მინისტრს შემდეგი მიწერილობით მიმართა: 1920 წ. გაზაფხულზე მწარმოებელთა ჯგუფმა გზათა დეპარტამენტში შემოიტანა წინადადება სახაზინო რკინის გზების, ამოსავლეთის უბნის და კახეთის რკინის გზის ელექტროფიკაციის შესახებ. ელექტროფიკაციისათვის განზრახულია ჰიდრო ელექტრონულ სადგურთა მოწყობა შემდეგ ადგილებში: 1. მდინარე არაგვის მდაბლობში სოფ. წიწამურთან 2. მდინარე ხრამის მაღლობში ს. ტაშბაშთან. აღნიშნულ საკითხის განსახილველად გზათა დეპარტამენტთან დაარსდა საგანგებო კომისია, რომელიც ამ ჟამად ამუშავებს ელექტროფიკაციის ხარჯთ-აღრიცხვას, მატარებლის ელექტრონის წევაზე გადაყვანის შედეგებს ციფრებით და სხვა, რაც უახლოეს დროში დამთავრდება და შემდეგ დაიწყება ხელშეკრულების პროექტის შემუშავება სახაზინო და კახეთის რკინის გზებისათვის ელექტრონის ენერგიის მიცემის შესახებ. გთხოვთ განკარგულებას, რათა თუ მიწად მოქმედების სამინისტროში შემოვა წინადადება კონცესიის მისაღებად მდინარე ხრამისა და არაგვის აღნიშნულ უბნების ჰიდრავლიურ ენერგიის გამოსაყენებლად, ასეთი წინადადება არ იქნას განხილული და გადაწყვეტილი გზათა დეპარტამენტთან შეუთანხმებლად და თეთრი ნახშირის კონცესიის გაცემის დროს, სადაც არ უნდა მოხდეს ის, აუცილებელია შეთანხმება გზათა დეპარტამენტთან, რათა არ დაბრკოლდეს გეგმა ჩვენი სარკინიგზო ქსელის ელექტროფიკაციისა.

✦ **საბავშვო წარმოდგენა.** სახელმწიფო დრამის თეატრში ქართულად რამდენიმე საბავშვო წარმოდგენა არის გამოცხადებული. პირველმა წარმოდგენამ („კოტეს დანაშაული") ბევრი ბავშვობა მიიზიდა. შაბათს, 8 იანვარს, დილით ბავშვებისათვის წარმოდგენილ იქნება მხიარული კომედია „გუშინდელნი", უკანასკნელი წარმოდგენა ბავშვებისათვის დანიშნულია 15 იანვარს—ხელმეორედ „კოტეს დანაშაული". შაბათს, 15 იანვარს, საღამოთი პირველად წარმოდგენილ იქნება „მარიამ მაგდალინელი" პოლ ჰაიზესი. ამ პიესას ამზადებდა განსვენებული ლადო მესხიშვილი. მისი მიზანსცენები სავსებით დაცულ იქნება ამ წარმოდგენაშიც. პიესა ეფექტიანია, მოავალი მასიური სცენებია შიგ; მონაწილეობს აგრეთვე ხორო.

კ რ ე ბ ე ბ ი.

დღეს, საღ. 6 საათზე, დანიშნულია მეოთხე რაიონული კოლექტივის მორიგი სხდომა.

— დღეს, 6 იანვარს, საღ. 5 ს. შესდგება ს. ს. დ. მ. პ. მე ამე რაიონის კოლექტივის ჩვეულებრივი სხდომა.

— ხუთშაბათს, 6 იანვარს, საღამოს სრულ 6 ს დანიშნულია ქალაქის საბჭოს ს. დ. ფრაქციის სხდომა.

— ხუთშაბათს, 6 იანვარს, საღ. 6 ს. დანიშნულია ს. ს.-დ. მ. პ. პირველ რაიონის კოლექტივის სხდომა. ყველა წევრების დასწრება აუცილებელია.

— დღეს, 6 იანვარს, საღამოს 8 ს. მეორე გიმნაზიის შენობაში დანიშნულია ბუნების მეტყველების და გეოგრაფიის მასწავლებელთა წრის სხდომა.

— მეორე რაიონული კოლექტივის და მცირე კოლექტივების შეერთებული სხდომა შესდგება დღეს, საღამოს 5 საათზე. პრეზიდიუმის სხდომა შესდგება საღამოს $4^{1}/_{2}$ ს.

ქალაქის საბჭოს მომავალი არჩევნები

თფილისის ქალაქის გამგეობამ შეიმუშავა ქალაქის ამწერელთა და კონტროლიორებისათვის ინსტრუქცია, რომელიც წარედგინება განსახილველად და დასამტკიცებლათ ქალაქის საბჭოს 6 იანვარს.

— ვინაიდან ძველი სიები სრულებით გამოუსადეგარია და იმითი სარგებლობა არ შეიძლება, ამიტომ ქალაქის გამგეობამ აღძრა შუამდგომლობა მთავრობის წინაშე ამომრჩეველთა ახალი აღწერის საჭიროების შესახებ.

— მომავალი საქალაქო აღწერა განზრახულია გამოყენებულ იქმნეს ნაწილ მაჟულთა და მომავალ პარლამენტის არჩევნებისთვის; ამიტომ ქალაქის საბჭომ დაადგინა სთხოვოს მთავრობას 70% ხარჯებისა გაღებულ იქნას მთავრობისაგან

— ქალაქის გამგეობამ უკვე გაუგზავნა მთავრობას მომავალი საარჩევნო ხარჯთ-აღრიცხვა, რომელიც შეიცავს 3.410.904 მანეთს.

ხარჯთ-აღრიცხვაში მოყვანილია წინა წლების ხარჯები მაგ. 1917 წელს საბჭოს არჩევნებზე დახარჯულა 117,000 მან. 1919 წელს იმავე არჩევნებზე დახარჯულა 301 000 მან.

თუ მივიღებთ მხედველობაში ჩვენი ფულის დღევანდელ კურსს, ხარჯთ აღრიცხვა არაა გადაჭარბებული.

საქართველო და ერთა ლიგა

პარიზი. „ტანი" იუწყება: დეკემბრის 17 სხდომაზე ვივიანმა მოკლე სიტყვა წარმოსთქვა საქართველოს ერთა ლიგის შემადგენლობაში მიღების შესახებ შუამდგომლობის უარყოფის გამო ვივიანმა საფრანგეთის დელეგაციის სახელით შემდეგი განცხადება გააკეთა: საქართველოს ერთა ლიგაში მიღების საკითხი მეტად სერიოზულია ერთა ლიგაში ახალ სახელმწიფოთა მიმღებ კომისიას არ შეუძლია მისცეს ერთა ლიგას წინადადება საქართველოს უყოყმანოდ მიღების შესახებ. ვინაიდან შეუძლებელია ამ ჟამად ეგრეთ წოდებულ რუსეთის საკითხის გადაწყვეტა. ერთა ლიგა ვალდებულია გაუწიოს ანგარიში თავის წესდების მე-10 მუხლს, რომლის თანახმად ერთა ლიგის შემადგენლობაში შემავალი სახელმწიფოები ვალდებული არიან დაიცვან ყოველი თავის თანაწევრი, თუ უკანასკნელს რაიმე საფრთხე მოელის. აშკარაა, ის სახელმწიფოები, რომლებიც მისცემდნენ ხმას საქართველოს ერთა ლიგის შემადგენლობაში მიღების საკითხს, ამით აიღებდენ თავის თავზე ვალდებულებას აღმოეჩინათ დახმარება საქართველოსათვის, თუ უკანასკნელს რაიმე გარეშე საფრთხე დაემუქრებოდა. ასეთი ვალდებულების სისრულეში მოყვანა კი ამ ჟამად მეტად ძნელია. ამ თვალსაზრისს არ მიემხრნენ რობერტ სესილი და ნანსენი, რომლებიც დაჟინებით მოითხოვდენ საქართველოს ერთა ლიგაში მიღებას. ფიშერი მოითხოვდა მიექციათ ამ საკითხისათვის ყურადღება. ამასთანავე ფიშერმა იკითხა,—თუ ვინ აიღებდა თავის თავზე პასუხისმგებლობას გაეგზავნა საქართველოსათვის ექსპედიცია, საქართველოს რომ დახმარება მოეთხოვა? საკითხის ხანგრძლივ განხილვის შემდეგ საქართველოს შუამდგომლობა უარყვეს, ამასთანავე საქართველოს წარმომადგენლებს მიეცა უფლება, თუ ისინი მოისურვებენ მიიღონ მონაწილეობა საორგანიზაციო ტეხნიკურ საკითხების გადაწყვეტაში. (სდს)

სახალხო განათლება და წასული წელი

დემოკრატიულ რესპუბლიკაში სახალხო განათლების სამინისტროს უმთავრეს დანიშნულებას შეადგენს გაატაროს ცხოვრებაში სკოლის დემოკრატიზაციის პრინციპი. შესძლო თუ არა ჩვენი ჯერ კიდევ ნორჩი სახელმწიფოს განათლების სამინისტრომ აღნიშნული პრინციპის გატარება და დასახული მიზნის აღსრულება? სავსებით, რასაკვირველია, არა, მაგრამ იმ საშინელ ობიექტიურ პირობებში, რომელშიაც მუშაობდა სამინისტრო სკოლის აშენებლობის საქმეში, ბევრი დადებითი რამ გაკეთდა და, შეიძლება თამამად ითქვას, მეტის გაკეთებაც მას არ მოეთხოვება.

სამწუხაროდ დრო ხელს არ მაძლევს, დაწვრილებით აღვნუსხო ყველა ის, რაც გაკეთდა სახალხო განათლების დარგში, ლენიშნავ მხოლოდ კონსპექტიურად უმთავრეს მხარეებს დადებითი მუშაობისას:

1) გატარებულ იქნა ცხოვრებაში სკოლის გაეროვნების (ნაციონალიზაციის) პრინციპი, დაწყებული დაბალი საფეხურიდან და გათავებული უმაღლესი საფეხურით: ყველა საგნების სწავლება, როგორც პირველ დაწყებით, ისე უმაღლეს დაწყებით, საშუალო და დაწყებით, საშუალო და მაღალ სასწავლებლებში სწარმოებს დედა ენაზე.

2) სავსებით გატარებულ იქნა ცხოვრებაში სახალხო განათლების საქმის ერთ უწყებაში მოთავსებისა და სკოლისათვის საერო ხასიათის მიცემის მოთხოვნილება: მოხდა სრული ლიკვიდაცია საეკლესიო, სამრევლო სკოლებისა, აღნიშნული სკოლები თავის ინვენტარით გადაეცა განათლების სამინისტროს, გაუქმებულ იქნა სღვთო სჯულის, როგორც სავალდებულო საგნის სწავლება ყველა საფეხურისა და ტიპის სკოლებში, აღნიშნული საგნის მასწავლებელთა შტატის ლიკვიდაციით.

3) გატარდა ცხოვრებაში სკოლის გაერთიანების პრინციპი: სკოლის საფეხურთა შორის არსებობს ორგანიული კავშირი. გაუქმებულ იქნა ფაქტიურად საზღწოდება „გიმნაზია", რომელიც თითქოს ერთგვარ პრივილეგიას ანიჭებდა მათში მოსწავლე პირებს; პირველ დაწყებითი და საშუალო სკოლა,—აი აგებულება ჩვენი სახალხო სკოლისა. პირველ დაწყებით სკოლაში კურს დამთავრებული მოსწავლე გამოცდის ჩაუბარებლად, დაუბრკოლებლივ გადადის მეორე საფეხურის, უმაღლეს დაწყებით სკოლაში, ხოლო უმაღლეს დაწყებით სკოლაში კურს დამთავრებული, აგრეთვე დაუბრკოლებლივ გადადის საშუალო სკოლაში (ყოფილი გიმნაზიის ეე-V კლასში).

4) მთელი სახალხო განათლების საქმის გამგეობა, გარდა საშუალო სკოლებისა, გადაეცა ადგილობრივ ორგანიზაციებს, ერობებს და ქალაქის თვითმართველობებს, რომელნიც განაგებენ ამ საქმეს სპეციალისტების—ინსტრუქტორების საშუალებით.

5) რესპუბლიკაში მოსახლე მცირე ეროვნებათა უფლებები კულტურულ განმანათლებელ დარგში სავსებით დაცულია: არა ქართულ სკოლებში ყველა საფეხურისა და ტიპის საგნები ისწავლება დედა ენაზე, სახელმწიფო ენა კი, როგორც სავალდებულო საგანი, და ისიც მხოლოდ მეორე საფეხურის სკოლის უმაღლეს დაწყებითი 1 კლასიდან. პირველ დაწყებით (ოთხ წლიანი კურსით) სკოლაში სახელმწიფო ენის სწავლება სავალდებულო არ არის.

6) სახალხო განათლების სამინისტროსთან დაარსდა სკოლის რეფორმისა და სასწავლო კომიტეტები. სკოლის რეფორმის კომიტეტმა შეიმუშავა სკოლის რეორგანიზაციის სასურველი პროექტი, შეადგინა პროგრამები პირველ დაწყებით (ოთხწლიანი სკოლის) სკოლებისათვის, სასწავლო კომიტეტმა განიხილა მთელი რიგი არსებული სახელმძღვანელო წიგნებისა და გამოიტანა თავისი დასკვნა ამა თუ იმ წიგნის ღირსება-ნაკლის შესახებ, როგორც რეფორმის, ისე სასწავლო კომიტეტი განაგრძობენ აღმაშენებლობით მუშაობას.

7) სახალხო მასწავლებელთა მოსამზადებლად იმართებოდა სისტემატიური ხასიათის პედაგოგიური კურსები, დიდი ყურადღება მიექცა ხელგარჯილობის სწავლების საქმეს სკოლებში

8) სამინისტრომ დიდი დახმარება გაუწია კერძო ორგანიზაციებს და დაწესებულებებს, წიგნების გამომცემლობის საქმეში. აძლევდა მათ შეღავათიან ფასებში საბეჭდ ქაღალდს და აძლევდა სუბსიდიებს. ამ დახმარების შედეგია, რომ საბავშვო ჟურნალი „ნაკადული", „ჯეჯილი", პედ. ჟურ. „განათლება" განაგრძობენ არსებობას. ამ დახმარების შედეგია, რომ შეიძლება საზოგადოებამ [illegible] „მერანმა" და სხვ. [illegible] გამოსცეს.

9) არ იყო დავიწყებული სკოლის გარეშე განათლების საქმეც, განათლების სამინისტროს დახმარებით ერობებმა მოიწვიეს განსაკუთრებული ინსტრუქტორები, რომელნიც ხელმძღვანელობენ ბიბლიოთეკებს, სახალხო კითხვებს, მოძრავ სკოლებს და სხ.

10) სახალხო დაწყებით და უმაღლეს დაწყებით სკოლების რიცხვი თვალსაჩინოთ გამრავლდა

11) მასწავლებელთა კავშირს გადაეცა მანგლისის აგარაკი და შენობების შესაკეთებლად საგრძობი თანხა იმავე კავშირს გადაეცა 9 მილიონი მასწავლებელთა კოოპერატივის მოსაწყობად, კოოპერატივი უკვე მოქმედობს.

12) გაიგზავნენ საზღვარ გარეთ მთელი რიგი ახალ გაზრდებისა სხვადა სხვა სპეციალ დარგში სწავლა-განათლების მისაღებათ, რისთვისაც დაარსდა სახელმწიფო სტიპენდიები.

13) განათლების სამინისტრომ მტკიცე საფუძველი ჩაუყარა ქართულ ხელოვნებას, ქართული დრამის საქმეს, მიდით თავის აზროვნებლობის ქვეშ ქართველ მწერალ პოეტები და მახიობები.

14) რამდენადაც შესაძლებელი იყო არსებულ პირობებში გააუმჯობესა სახალხო მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობა და სხ. Z.

სამწუხარო ინციდენტი

2 იანვარს, საღამოს $7^{1}/_{2}$ ს იქნებოდა, მე და ჩემი ამხანაგი რუსთაველის პროსპექტით შინ ვბრუნდებოდით. რომ მივუახლოვდით ფოსტა ტელეგრაფის უწყების ალაყაფის კარებს, მოგვესმა გულშემზარავი კივილი ქალისა. მალე დავინახეთ დაბალი ტანის ქალი, რომელიც მორბოდა ჩვენსკენ, უკან მისდევდა უცნობი, გაღეშილი ღვინით, გვარდიელის ფორმით. შუაგზაზე გვარდიელი დაეწია ქალს და ულმობლად დაუწყო ცემა. ქალი გაუსხლტა ხელიდან და ჩემსკენ გამოიქცა: „მიშველეთო"! მე გამძვინვარებული გვარდიელი აღარ დავუშვი რომ ქალისათვის ეცემა და მაგრად დავუჭირე მკლავები. თანაც ვევედრებოდი: „დამშვიდდი ამხანაგო, დამშვიდდი"-თქო, ამით საშუალება მივეცი ქალს დამალულიყო. მე გავათავისუფლე გვარდიელი, მაგრამ უკანასკნელმა უკან დაიწია, ამოიღო ჯიბიდან რევოლვერი და დამიმიზნა. რომ ხალხი არ ჩარეულიყო ამ საქმეში და ვიღაცას ხელი არ დაეჭირა გვარდიელისათვის, იგი უეჭველად მომკლავდა. მაგრამ გვარდიელი ყვიროდა: „თქვენ გამოხვედით გვარდიის წინაამდეგ, თქვენ გსურთ მისი მოსპობა, გიტირებთ დედას!"-ო და გაიქცა მილიციელის დასაძახებლათ. მოვიდა მილიციონერიც. ხალხი თხოულობდა მილიციონერისაგან, რომ მას გვარდიელისათვის იარაღი წაერთმია და კომისარიატში წაეყვანა, მაგრამ გვარდიელმა უბრძანა მილიციელს, რომ მე წავეყვანე იქ, სადაც ის უბრძანებდა. მილიციონერმა შემომჩივლა: „რა ვქნა ბატონო, უნდა დაემორჩილოთ, გამომყევით კომისარიატში, თორემ მაგათ როგორ გაცემს კაცი ხმასო!" გავყევი მილიციონერს, წინ მიგვიძღოდა გვარდიელი მუქარით და ლანძღვა-გინებით. აღელვებული დამსწრენი ამ ინციდენტისა თითქმის ყველანი გამომყვნენ კომისარიატში, როგორც მოწმენი. მათ შორის იყო ქალაქის აფთიაქის ერთი მოსამსახურე იგანი, რომელიც შემთხვევით დაესწრო ამ ინციდენტს. რომ მივუახლოვდით ქალაქის აფთიაქს, საიდანაც გამოვიდა ოთხი გვარდიელი, რომელნიც წაექომაგნენ ამხანაგს და დაიწყეს მუქარით მოწმეების გარეკა.

ერთი მოხუცებული მოქალაქე, რომელიც არ მიელოდებოდა „არ მოგკლანო", სადღაც გაიქანეს. რა ბედი ეწვია მას, არ ვიცი ჯერ. რომ დავრჩი ერთი, გვარდიელებმა მტაცეს ხელი და სად მიმითრევდნენ, არ ვიცი. მაგრამ აი გამოჩნდნენ შეგნებულნი გვარდიელნი, ჩაერიენ საქმეში და, როგორც იქნა, გამანთავისუფლეს. მე ვისარგებლე შემთხვევით და ქალაქის აფთიაქში შევარდი, რომ თავი დამეხწია სიკვდილს მაგრამ აფთიაქშიაც კი შემომცვივდნენ გვარდიელნი, სადაც აფთიაქის მოსამსახურეებმა აღარ გაუშვეს. აფთიაქში გული წამივიდა და აფთიაქში მოსამსახურე ქალი წამალს მასმევდა. შემოვიდა გვარდიელი, მგონი უფროსი, მკითხა საქმის გარემოება და ძალიან ეწყინა, გამოსთქვა თავის მწუხარება გვარდიელის საქციელის გამო. გავ ხედე, კვლავ შემოვარდა გვარდიელი და მომმართა: მე გვაფურთხილე ფიჩულია და კომისარი, წამობრძანდი, გიცდიან. „Я вамъ покажу какъ нужно трахнуть!" რასაკვირველია მე სრულიად დაინტერესებული არ გახლდით მისი „трахнуть" ჩვენებით და გაყოლის კვლავ უარი ვუთხარი. გვარდიელი—უფროსი აშოშმინებდა ამხანაგს და ჩაიწერა მისი ვინაობა და ალაგი სამ ახურისა. ამასობაში მოვიდა ჩემ მიერ გამოძახებული მეორე უბნის კომისარიც და თან წაიყვანა გმირი გვარდიელი.

აღსანიშნავია, რომ [illegible]

... მოქალაქო გარდაუვალი ლოღიკა.

დიდ ომამდე მსოფლიო წარმოადგენდა ერთ ვეებერთელა სამეურნეო ერთეულს, რომლის სხვადასხვა ნაწილებს შორის, თუმცა მეტოქეობა სწარმოებდა, მაგრამ მაინც განაწილებული იყო საკაცობრიო შრომა; ომმა კი ეს მთლიანი ორგანიზმი დაამსხვრია, დაანაწილა, დაფლითა და ამ ორგანიზმში ასე ვსთქვათ, წესიერი სისხლის მიმოქცევა შეაჩერა. მოიშალა ის სამეურნეო თანამშრომლობა და კოოპერაცია, რომელიც არსებობდა სხვადასხვა ქვეყანათა და სახელმწიფოთა შორის. ანტანტის გამარჯვების შემდეგ ვეებერთელა რუსეთი, ცენტრალი ევროპა და დასავლეთი აზია, დროებით თითქოს სრულიად გადავარდენ ეკონომიურ სასწორიდან და ეს გარემოება, რასაკვირველია, ძლიერ არყევს მსოფლიოს ეკონომიურ საფუძველს. ქვეყნიერება საერთოდ დამშეულია, დამშეულია ყოველ მხრივ. სხვადასხვა სახელმწიფონი ებრძვიან ეხლა ერთმანეთს არა იმიტომ, რომ თავიანთ საქონლის გასასაღებელი ბაზარი მოიპოვონ, არამედ იმისთვის, რომ ნედლი მასალა და სურსათი შეიძინონ. საერთაშორისო ურთიერთობას ახასიათებს ბრძოლა ნედლეულობისათვის, ვინაიდან ომმა ყოველგვარი მარაგი შთანთქა და თითქმის ყველგან საქონლის ნაკლებობა შექმნა. საერთოდ ცოტა რამ გადარჩა ნივთიერ დოვლათიდან და ამიტომ, როგორც საერთაშორისო ურთიერთობაში ისე კიდევ უფრო სახელმწიფოთა შიგნით სხვადასხვა ჯგუფთა და პირთა შორის ტრიალებს ხელჩართული ბრძოლა გადარჩენილ სიმდიდრის. განაწილებისა და მოხმარების ირგვლივ. ამგვარათ ხდება არა სოციალისტური რევოლიუცია არამედ სოციალური დაშლა. ის რაც ახასიათებს დღევანდელ სოციალურ ბრძოლებს და განსაკუთრებით ბოლშევიზმს,—ეს არის ბრძოლა განაწილებისა და მოხმარების პრობლემის ირგვლივ. ეს არის არა კლასთა ბრძოლა, არა ბრძოლა იმის შესახებ, თუ ვინ როგორი წილი დაიდვას წარმოების პროცესში შექმნილ ზედმეტ ღირებულებაში, არამედ როგორ მოიხმარონ და გაინაწილონ ის ცოტა რამ, რაც კიდევ გადარჩა; ეს არის არა მწყობრი სოციალური ბრძოლა კლასების, არამედ მშიერი ან შიმშილით შეშინებულ ჯგუფებისა და ადამიანის საშინელი ფუფუსი, ჩოჩქოლი, ხელიდან ხელში წეწვა და გლეჯა და ხშირად სისხლიანი ბრძოლა და შეჯახება. თქვენ იცით, რომ დღეს ყველას აზრი, საქმე და სიტყვა პოლიტიკური მსჯელობა და უბრალო მუსაიფი ტრიალებს სწორედ განაწილებისა და მოხმარების საკითხების ირგვლივ. ხშირად უდიდესი პოლიტიკური კომპანიების საბაბათ და ღერძათ ხდება არა ესა თუ ის პრინციპიალური დებულება ან მოქმედება, არამედ ის, თუ ვის როგორი სუფრა აქვს, რომელმა ხელმძღვანელმა ისარგებლა თავის მდგომარეობით და იაფ ფასებში იშოვნა კარაქი და ან თეთრი პური.

აი, ამ წვრილმანებში ისე, როგორც მთელი მსოფლიო წვეთ წყალში ისახება დღევანდელი სოციალური დაქვეითების სახე. ამ დიდ სოციალური დაშლის ერთ-ერთი დამახასიათებელი მოვლენაა აგრეთვე ქალაქის და სოფლის ურთიერთობა. ძველი ეკონომიური წონასწორობა და შრომის განაწილება ერთა შორის და ერთა შიგნითაც მოიშალა. იშლება ასეთი ურთიერთობა სოფელსა და ქალაქს შორის. დიდი ომი კაპიტალიზმის კრიზისი იყო; მან პირველ ყოვლისა მრეწველობა და კაპიტალიზმის ბუდე—ქალაქი მოშალა და დაასუსტა. სოფელს შედარებით ნაკლებათ დააჩნდა ომის სუსხი. ქალაქს მისთვის მისაცემი ცოტა რამ გააჩნია, სოფელს კი აქვს სურსათ-სანოვაგე. მაგრამ სამაგიეროს ვერ ღებულობს ქალაქიდან და ამ უკანასკნელს მშიერსა სტოვებს. იწყება მათ შორის ომი, ხან ფარული და ხან აშკარა. ეს ორი ძალა ორ სხვადასხვა ბანაკათ გამოდის.

(შემდეგი იქნება)

რაკი შენიშნეს უფროსების მოსვლა, ზოგმა პოზიცია იცვალა და ზოგიც მიიმალა. ერთი, რომელიც უკანასკნელად შემოვიდა აფთიაქში, რევოლვერი აღარ ჰქონდა.

„არ არის ოჯახი უგონჯო", და სამწუხაროდ ბოლო დროს ამნაირი გონჯი გვარდიაშიც ყოფილან.

მე არ მივმართავ სასამართლოს, დეე, თვით შეგნებული ამხანაგ გვარდიელები გაუსწორდენ ამ გვარ ვიჟბატონ გვარდიელებს, რომელნიც თავიანთი უმგვანო საქციელით ჩრდილს აყენებენ გვარდიის წმინდა სახელს.

სენატის სისხლის სამართლის საკასაციო დეპარტამენტის პროკურორის მდივანი **ს. წერეთელი.**

ფრონტის დამხმარე მთავარ კომიტეტში

(სია შემოწირულ ნივთებისა და შემომწირველთა)

(დასასრული)

84. ა. კ. ტაპილოვისაგან—1.000 მან. 85. ი. ბ. ავაკოვისაგან—1.000 მან. 86. გიგი ივანეს ძე ამილახვარისაგან—3.000 მან. 87. ნ. ე. ჯლახუნის ძე სიხარულიძისაგან—100 000 მან. 88. ეკ. ქარციეაძის ხელით კოოპერატივ „ყაზბეგის" მიერ შემოწირული—10.000 მან. 89. სპარსეთის ქვეშევრდომ მაქედ ალიევისაგან—5.000 მან. 90. სპარს. ქვეშევრ. ალი ალა ალიევისაგან—5,000 მან. 91. სპარს. ქვეშევრ. მირზა აბას არი რიზა ზადესაგან—2.000 მან. 92. სპარსეთის ქვეშევრდ. ძმათა ჯალალოვებისაგან—5.000 მან. 93. ისმაილ ახუნდოვისაგან, (საქართ. რესპუბ. მოქ.)—10.000 მან. 94. ალესკერ და ალეკპერ ზაბაევისაგან—10.000 მან. 95. თამბაქოს ამხანაგობა მემკვიდრენი კ. ი. მესაკუდისაგან—100.000 მან. 96. ფირმა ს. პივოვაროვისა—15 000 მან. 97. ივანე კაუხჩიშვილისაგან—5.000 მან. 98. დერცკი ავეტიკ ავაკოვისაგან—1.000 მან. 99. ამხ. ბალ-მეენახეთა „ივერია"-საგან გარდაცვალებულ წევრის ალ. გ. მაყაშვილის სახსოვრად—10 000 მან. 100. სიმონ ფარნაოზის ძე ურუშაძისაგან—3.000 მ. 101. გაზეთის ყუთიდან ამოღებული—250 მან. 102. ამხანაგობა „ვერა"-საგან—50.000 მან. 103. დიტრიხის ამხ. ლუდის ქარხანისაგან—30.000 მან. 104. აგა იბრაიმ წასიბეგოვისაგან—10.000 მან. 105 ბალიხან ხანუმ ნაგი ბეგოვისაგან—10 000 მან. 106. ისმაილ ნაგიბეგოვისაგან ძმებითურთ—5.000 მან. 107. ალექსანდრა ივანოვის ასული კაზაკოვისაგან—5.000 მან. 108. ნესტორ გაბრიელის ძე გვამიჩავასაგან—25.000 მან. 109. მიხეილ ილიას ძე თუხარელისაგან—2.000 მან. 110. მოსე გიორგის ძე ლომაძისაგან—20.000 მან. 111. პავლე ესტატეს ძე ლომაძისაგან—20.000 მან. 112. გადეი ზეინალ ასკეროვისაგან—10.000 მან. 113. ორიეჯ ორუჯოვისაგან—3.000 მან. 114. რაჟდენ მეავანაძისაგან—1.000 მან. 115. ვლადიმერ მოსეს ძე ვეკუასაგან ქალ. ზუგდიდში შეგროვილი—20.000 მან. 116. ამხ. „დ. ზ. სარაჯოვისაგან—200.000 მან.

საგზაო საქმეთა განვითარება

გზათა მიმოსვლის დეპარტამენტთან გამართულმა განსაკუთრებულმა თათბირმა ნ. რამიშვილის თავმჯდომარეობით დეკემბრის 26 საგანგებო კომისიის მოხსენების შემდეგ დაადგინა: 1) იქნეს სასურველად ცნობილი, რომ ათი წლის განმავლობაში ყველა თემი გზატკეცილებით შეუერთდნენ სამაზრო ცენტრს, ხოლო სამაზრო ცენტრები რესპუბლიკის მთავარ ქალაქს. ამ პროგრამის ასრულება ევალება ერობებს მთავრობის მხრივ დახმარების აღმოჩენით. 2) დაევალოს ყველა სამაზრო ერობებს 1921 წ. 1 მარტისათვის შედგენა და წარმოდგენა გზათა დეპარტამენტში ყოველწლიურ ასასრულებელი საგზაო გეგმისა. პროგრამას თან უნდა დაერთოს ქსელი ერობების გზებისა მაზრაში, რომელთა გაყვანა ან შეკეთება არის განზრახული პროგრამით (რუქა არა ნაკლებ 5 ვერ. 1 დიუიმში მასშტაბისა).

ნატურალური ბეგარის გატარება. 1) ნატურალური ბეგარა გატარდება ადგილობრივ ერობის გამგეობის მიერ თანახმად იმ სამუშაოთა სიისა, რომელიც გათვალისწინებულია წლიურ გეგმაში, რომელიც შედგენილია თანახმად ზემოდ ნახსენებ პროგრამისა, სახაზინო გზატკეცილებზედ ნატურალური ბეგარა ტარდება იმავე წესით დისტანციის უფროსის მაზრის ერობებთან შეთანხმებით 2) ყოველივე მუშაობა, ასასრულებელი ნატურალური წესით, უნდა განისაზღვროს გაკვეთილებით დეკრეტში აღნიშნულ სამუშაო დღეების მიხედვით და თემები ვალდებულნი უნდა იქნენ აწარმოონ მუშაობა ამ გაკვეთილის დასრულებამდი. 3) როდესაც გზა აერთებს რამოდენიმე თემს, ნატურალური ბეგარით ასასრულებელი სამუშაო უნდა გატარდეს ამ თემების საერთო მუშაობით.

საგზაო ფონდი ერობების გზებისათვის. 1) ერობების გზების საჭიროებისათვის უნდა გადაიდვას ხაზინიდან გზათა მინისტრის განკარგულებაში 500 მილიონი მანეთი, რომლიდანაც სათანადო შემთხვევებში მიეცეს ერობებს დახმარება სახელმწიფო კონტროლის საგზაო სექციასთან შეთანხმებით. 2) ამ ფონდიდან შეიძლება მიეცეს დახმარება ერობებს მათ გზებზედ მხოლოდ ისეთ სამუშაოთა შესასრულებლად, რომელიც მოითხოვს სპეციალურ შრომას და რომლის ასრულება შეუძლებელია ნატურალური ბეგარის გამოყენებით.

დამოკიდებულება ერობებისა გზათა დეპარტამენტთან: 1) საერთო ტეხნიკური ზედამხედველობა და საერთო ხელმძღვანელობა ერობების გზებზე მუშაობის წარმოებისა ევალება გზათა დეპარტამენტს გზატკეცილების სამმართველოს ინსპექციის სახით. 2) აღნიშნული ზედამხედველობა და ხელმძღვანელობა სრულდება საინსპექციო დათვალიერებით რომელიც ხდება ყოველწლიურათ სამუშაო პერიოდის დადგომამდე და აგრეთვე დროგამოშვებით მუშაობის წარმოების დროსაც. 3) ტეხნიკური საკითხები, რომლებიც ეხებიან შეკეთებას გზების ჩვეულებრივ და ხელოვნურ ნაშენთა საბოლოოდ სწყდება ადგილობრივ საინსპექციო დათვალიერების დროს. 4) პროექტები და ხარჯთ-აღრიცხვანი მნიშვნელოვან სამუშაოთა, როგორიცაა: გზატკეცილების მთლიანი, ძირითადი შეკეთება, ახალ გზატკეცილების გაყვანა და პროექტები და ხარჯთ აღრიცხვანი ყველა ხიდებისა, რომელთა სიგრძე თხუთმეტ საჟენს აღემატება—ერობების გამგეობათა მიერ წინასწარ განახილველად და დასამტკიცებლათ წარედგინება გზათა დეპარტამენტს, რომელმაც მათი განხილვა უნდა მოახდინოს ორი კვირის განმავლობაში დღიდან მიღებისა. 5) სასურველად იქნეს ცნობილი დაწესდეს ზედამხედველობა სამეურნეო საქმეებში სახაზინო გზატკეცილების ტეხნიკურ შტატზედ სამაზრო ერობების გამგეობათა მხრივ და აგრეთვე გარკვეული ადმინისტრატიული ურთიერთობა მაზრის ერობის გამგეობის და დისტანციის ტეხნიკურ შტატის შორის.

განსაკუთრებული ინსტრუქციის შემუშავება ამის შესახებ ერობების და დისტანციების სახელმძღვანელოდ დაევალოს გზათა დეპარტამენტს. (სდს)

ს.-დ. პარტიაში

თფილისი. 30 დეკ. შესდგა ს. ს. დ. მ. პ. მესამე რაიონულ კოლექტივის სხდომა, რომელსაც დაესწრენ რაიონში არსებულ ქვეკოლექტივებისა და იაჩეიკების წარმომადგენლები. კრებამ პირველად მოისმინა მოხსენება თფილისის კომიტეტიდან. პარტიულ მუშაობის გასაძლიერებლათ კოლექტივს ემცნო ცენტრალურ კომიტეტთან დაარსებული სეკრეტარიატის მიერ მიღებული ზომები, რომლებიც იმაში მდგომარეობს, რომ გამართული იქნება ფართო კრებები ფაბრიკა-ქარხნებში და საწარმოო დაწესებულებებში, სადაც მოხსენებებს გააკეთებენ ამხანაგები ცენტრალურ კომიტეტიდან.

კოოპერატივ „ალორძინების" შესახებ კოლექტივი ადგენს: ვინაიდან ჩვენი კოოპერატივები უნდა დაუახლოვდენ საზღვარ-გარეთელ კოოპერატივებს და ამ კავშირით გაუმჯობესდეს ჩვენი ეკონომიური მდგომარეობა,—ამიტომ საჭიროა ეს იდეა პოპულიარული გახდეს მუშებში. ამისთვის კოლექტივი ირჩევს კომისიას ამხ. იოსებ ბარამაშვილის, დავ. ჩუთლაშვილისა და ალ. გრიშჩენკოს შემადგენლობით, რომელსაც ევალება ახლო მომავალში მოაწყოს სამ ენაზე კოოპერაციის შესახებ ლექცია—მოხსენებები.

კოლექტივმა იქონია მსჯელობა ზუნის ზოგიერთი მილიციონერის მიერ ქრთამების აღების შესახებ და დაადგინა: სასტიკად შეებრძოლოს ასეთ მოვლენას, შეაგროვოს მასალები მის შესახებ და გადასცეს სადაც ჯერ არს. ფაქტების მოგროვება მიენდო ამ საქმის შესახებ რაიონში არსებულ თავდაცვის კომისიას.

საარჩევნო ფონდისათვის ფულების მოსაგროვებლად არჩეულ იქნა კომისია; წევრათ ამხ. პ. რამიშვილს და კოლია ჭელიძეს ევალებათ საწარმოვო დარგებში შეაგროვონ ფული საარჩევნო ფონდისთვის. კოლექტივის რეორგანიზაციის შესახებ, რომელიც უნდა მოხდეს ახლო მომავალში, არჩეულ იქნა სარეკომენდაციო კომისია. პრეზიდიუმს დაევალა დაამზადოს მთელი მასალები სარევიზიო კომისიისთვის.

კოლექტივი სასურველად სცნობს რაიონში მოწვეულ იქნას სამუშაოთ ამხ. ნ. ხომერიკი.

ამხ. ანდრო ვაშაკიძე კოლექტივს სალამს უძღვნის ფრონტზე წასულ ამხანაგ გვარდიელების სახელით. თავის მხრივ კოლექტივიც მიესალმება ფრონტზე მყოფ გვარდიელებს და უსურვებს მათ გამარჯვებას. **გერხვი.**

მუშათა შორის

თფილისი. 20 დეკემბერს ლითონზე მომუშავეების განახლებულ კავშირის ბინაზე შესდგა, ყველა საქარხნო კომიტეტების კონფერენცია. განსახილველი იყო შემდეგი კითხვები: ეკონომიური მდგომარეობა, საქარხნო კომიტეტების ინსტრუქციის განხილვა და დამტკიცება და მიმდინარე კითხვები.

პირველ კითხვის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ამხ. ს. დევდარიანი. მოხსენებელი ვრცლათ შეეხო ეკონომიურ მდგომარეობას და მის მიზეზებს. დაასახელა ის ობიექტიური პირობები, რამაც შექმნა არსებული მძიმე ეკონომიური მდგომარეობა და გამოსთქვა რწმენა, რომ ეს გარდატეხის ხანა ჩქარა გაივლის. მოხსენების შემდეგ რამდენიმე ამხანაგებმა მუშათა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ აუცილებელ საჭიროებათ სცნეს ჯამაგირების გადიდება 200%-ით, ვინაიდან მუშებს არ ყოფნის ეხლანდელი ჯამაგირი იმ მურსათ-სანოვაგის შესაძენათაც კი, რასაც ისინი მუშათა მაგიდიდან ღებულობენ.

აზრთა გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ გამოტანილ იქნა შემდეგი რეზოლიუცია: საქარხნო კომიტეტების კონფერენციამ, იქონია რა მსჯელობა არსებულ მძიმე ეკონომიურ მდგომარეობის შესახებ,—მივიდა შემდეგ დასკვნამდე:

1) მძიმე ეკონომიურ მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ აუცილებლათ საჭიროა მთელი ჩვენი ძალა და ენერგია მოვანდომოთ წარმოების გადიდება—აყვავებას; ამ მხრით საქართველოს მუშათა კლასმა უნდა გამოიჩინოს ფართო ინიციატივა; 2) ვსცნობთ რა მიზანშეუწონლათ ტარიფების გადადებას ბაზრის ფასებთან შეფარდებით,—კონფერენციას აუცილებელ საჭიროებათ მიაჩნია გადიდებულ იქნას ჯამაგირები დაბალი მუშა-მოსამსახურეთათვის მუშათა მაგიდიდან სურსათ-სანოვაგის ფასებთან შეფარდებით; 3) საჭიროა გაიხსნას თანხა მუშათა ორგანიზაციებისათვის თვითმომარაგების მიზნით; 4) აღძრულ იქნას შუამდგომლობა მიწათ-მოქმედების სამინისტროს წინაშე, რათა მუშებს დაეთმოს ქალაქის რაიონებში და მის გარშემო თავისუფალი მიწები დასამუშავებლათ; 5) წინადადება მიეცეს მუშათა მაგიდას, რომ რეგულიარულათ მოაწყოს სურსათ-სანოვაგის მიწოდება და აუცილებლათ გავრცელებულ იქნას შეშის და ნავთის მიწოდება ყველა მუშებზე, მიუხედავათ ოჯახურ მდგომარეობისა; 6) აღძრულ იქნას შუამდგომლობა ქალაქის თვით მართველობის წინაშე, რათა დაეთმოს მუშა მოსამსახურეებს ქალაქის კოოპერატივებიდან პური და სხვა სანოვაგე; 7) სპეციალურათ ეკონომიურ საკითხის შესახებ და მის მოსაწესრიგებლათ მოწვეულ იქნას პერიოდულათ საქარხნო კომიტეტების წარმომადგენლების თათბირი.

ამხ. ო. ლაცაბიძის მოხსენების შემდეგ განხილულ და დამტკიცებულ იქნა საქარხნო კომიტეტების ინსტრუქციის პროექტი.

დასასრულ არჩეულ იქნა კარლ კაუცკის გასაცილებლათ სამი კაცისაგან შემდგარი დელეგაცია, რომელშიაც შევიდნენ: მაქსიმოვი, ლოცაბიძე და ნაცვლაძე. აგრეთვე გადასწყდა გაეგზავნოს მისასალმებელი დეპეშა რკინის გზელთა ყრილობას. **ო. მაშოშვილი.**

პროვინცია

სოფ. ზოდახაურიდან (დუშეთის მაზრა) „ერთობაში" წერილი იყო მოთავსებული ამავე სოფელში მცხოვრებ ანდრია ვეშაგურის შესახებ. წერილის ავტორები,—სანდრო ბოტიევი (იგივე ყოჩიევი) და შაქრო ცოცხალაშვილი, ვითომდა სოფლის მინდობილობით აცხადებდნენ დუშეთის სამაზრო ერობისა და მთავრობის საყურადღებოდ, რომ ამავე მაზრის გვარდიის შტაბის წევრი ანდრია ვეშაგური, სარგებლობს რა თავის თანამდებობით, აწიოკებს მშვიდობიან მცხოვრებთ, ითვისებს საზოგადოების ფულებს, თოფით დასდევს სიმართლის მთქმელებს და სხვა. ასეთმა წერილმა დიდი მითქმა-მოთქმა და გაკვირვება გამოიწვია დუშეთის ახლო-მახლო მცხოვრებლებში, განსაკუთრებით სახალხო გვარდიის სამაზრო შტაბში. საქმე იმაში იყო, რომ კორესპოდენციაში აღნიშნული, ვეშაგური, სრულიადაც არ ირიცხებოდა სამაზრო შტაბის წევრათ, (როგორც ეს გაზეთში იყო გამოცხადებული) არამედ იგი ითვლებოდა ბაზალეთის რაიონის რეზერვის გვარდიელათ. ვინაიდან ანდრია ვეშაგური ცნობილი იყო, როგორც შეგნებული და სოფლისთვის გულშემატკივარი მოქალაქე, და ამავე დროს იგი, როგორც ასეთი, რეზერვის გვარდიაში ითვლებოდა,—საქმის ადგილობრივ გამოსაკვლევათ დუშეთიდან გაემგზავრნენ: სამაზრო ერობის თავმჯდომარე ამხ. დ. ჭინიშვილი, მაზრის პარტიულ კომიტეტის თავმჯდომარე ვ. კალანდარაშვილი, დუშეთის სახალხო გვარდიის საოლქო შტაბის თავმჯდომარე ტატე შუშიაშვილი და შუა არაგვის ხეობის თემის თავმჯდომარე ლ. კვიტაშვილი, მიწვეულ იქმნა აგრეთვე მაზრის მასწავლებელთა სარევიზიო კომისიის წევრი ლ. ძიძიგური. შეკრებილ იქმნა მთელი სოფელი. საქმის ჯეროვანად გამოძიების შემდეგ გამოირკვა, რომ კორესპოდენციაში აღნიშნული ბრალდებები ჭეშმარიტებას არ შეიცავდა. თვით კორესპოდენტებმა უარყვეს იგი. „ჩვენ ამის დამწერს ყაჩაღებისგან გაძარცვის გამოცხადება ვთხოვეთ გაზეთში და არა ასეთი ჭორების შეთხზვა"-ო—გაიძახოდნენ კორესპოდენტები, როცა შეურაცხყოფილი,—ანდრია ვეშაგური, თამამად წარსდგა მათ წინაშე და მოზღვავებულ ხალხთან მოითხოვა, რათა ერთი ბრალდება მაინც დაემტკიცებინათ მისთვის. „შეცდომაში შეგვიყვანა დამწერმა!"-ო—დარცხვენილად გაიძახოდნენ ისინი. ხალხი კი ჰკიცხავდა მათ. აქვე გამოირკვა ისიც, რომ ყოჩიევს და ცოცხალაშვილს პირადი ინტერესები ჰქონიათ ვეშაგურის. ერთმა მოხუცმა განაცხადა: ერთ ღამეს ესენი კომლ და კომლ დაატარებდნენ ქაღალდს. გვარწმუნებდნენ, რომ ამ ქაღალდში ყაჩაღებისგან გაძარცვის საქმე იყო დაწერილი გაზეთში გამოსაცხადებლად. გვეუბნებოდნენ, შეიძლება ზარალი აგვინაზღაურდესო... რა ვიცოდით, თუ ასეთ ცილისწამებაზე ვაწერდით ხელსო"!

კორესპონდენტები ისევ დაჟინებით მოითხოვდნენ, რომ მათ ასეთი შინაარსის წერილის დაწერა არ უთხოვნიათ დამწერისათვის, და რომ ისინი შეცდომაში შეიყვანა უკანასკნელმა.

ასე დათავდა ამ საქმის კვლევა-ძიება. რედაქციას ამასთანავე ეგზავნება კორესპოდენტის ჩვენება მათ მიერ ხელმოწერილი და სოფლელების ხელმოწერილი განცხადება,—იმით, რომელზედაც ხელი უწერიათ აგრეთვე ამ საქმის გამოსაძიებლათ წასულ ზემოთ აღნიშნულ პირებს.

სოფლის და გამომძიებელ კომისიის მინდობილობით **ლ. ძიძიგური.**

მამულისათვის თავდადებულთა სახსოვარი*)

სია მოკლულ და უკვალოდ დაკარგულ ჯარის კაცთა 1917 წლის 1 ოქტომბრის შემდეგ.

(შემდეგი)

97. ჭამიაშვილი ილია, 98. ზაქაშვილი სანდრო, 99. ლეკიშვილი იოსები.

9 პოლკი.

100. ინასარიძე მოსე, 14 აპრ. 18 წ. ს. ანდარასთან.

მე-2 ხაარტ. ბრიგად.

101. გორგასლიძე დომენტი, 14 დეკემბ. 18 წ. ვორონც.

სახანაპირო გუნდი.

102. მარგველაშვილი გიორგი, 10 თებერ. 19 წ. საზუხაროში.

უკვალოდ დაკარგულები.

103. კიკნაძე იაკიმე, 104. მელია ბაგრატი, 105. ლოლუა ილარიონი, 106. ჩაჩავა გიორგი, 107. შენგელია მიტროფანე, 108. მიგურაძე მაქსიმე, 109. ნიკოლაიშვილი ვალერიანი, 110. ცუცკირიძე ლავრენტი, 111. ეჯიბია ეფიმე, 112. გაჩეჩილაძე პასმუხ, 113. კუტატიშვილი იოსმან, 114. ისაკაძე პავლე, 115. მაღლაკელიძე გრიგოლი, 116. მაგლაკელიძე ტერენტი, 117. გაჩეჩილაძე ანდრია. 118. ტაპაძე დავითი, 119. რობაქიძე ილია, 120. ნოზაძე ლევანი, 121. დოლაბერიძე მიხეილი, 122. ათალიანი ნიკოლოზ, 123. რობაქიძე ილია, 124. ჩხეიძე ტარიელი, 125. გოგაია ვლადიმერი, 126. გიორგაძე გიორგი, 127. ედუაშვილი ალექსი, 128. პარკაშვილი გენო ესტატეს ძე 10 მარტი ცხრუტში, 129. საძაგლიშვილი ზაქარია სოლომ. ძე, 130. თაგვიაშვილი დიმიტრი დიმიტ. ძე, 131. ჩიტიშვილი იოსები ანტონის ძე, 5 თებერვალ. ახალციხის ფრ. 132. თიგიშვილი დავითი, 133. ძამაშვილი გიორგი, 134. ადამიძე გიორგი, 135. ზაზიკაშვილი ისაკი, 136. ჩიტაძე ნიკოლა, 137. მესხი ვლადიმერი, 138. გამდელიშვილი გიორგი, 139. ხოჯაია არტემა, 140. ვადაჭკორია მოსე, 141. ბარდაძე დავითი, 142. გიორგაძე იოსები, 143. ობოლოვი გაბრიელი, 144. ივანიძე ნიკოლოზ, 145. ინასარიძე მათე.

2 მანგლისის პოლკი 9 დეკემ. 18 წ. დახოცილები ხადახლოში.

146. თავყელაშვილი ირაკლი, 147. ბუკია სოლომონი, 148. ბუკია გაბრიელი, 149. ნიკოლაშვილი გიორგი; 150. ლაფერაშვილი გიორგი, 151. გაგუა ბესარიონ, 16 დეკემბერი, 152. ბაშაური ნიკოლოზ, 16 დეკ. 153. განჩაშვილი ნიკოლოზ, 16 დეკ. 154. იმედაშვილი ივანე, 16. დეკ. 155. მარლიშვილი ისიდორე 16 დეკ. 156. ხაჩიშვილი ივანე, 16 დეკ. 157. კალაძელიშვილი მიხეილი 23 დეკ. 158. დიპერდა გიორგი 18 დეკ. 159. ბივაზოვი ალექსანდრე 30 დეკ. იოლ-ბოლთან.

უკვალოდ დაკარგულები:

160. ჩადუნელი გიორგი სოლომონის ძე, 161. ნაროშვილი დიმიტრი, შავ. ზღ. 3 თებერ, ნაბადაში.

დედანთან სწორია უფროსი ლეიტენანტი **რუსიშვილი.**

*) იხ. „ერთ." № 3.

წერილი რედ. მიმართ

1909 წლის 27 აპრილს სამტრედიის მაშინდელ ბაზრის დეპუტატებმა ბ. მოსე სტურუამ, პორფილე ჭეიშვილმა და განსვენებულმა ირაკლი სიხარულიძემ დაიქირავეს 240 კვ. საჟენი ადგილი ს მონ თევდორაძისაგან და მის ქალებისაგან—ანნა, ოლღა, და მარიამისაგან. პირობაში აღნიშნული იყო: თუ ორი წლის განმავლობაში აღნიშნულ ადგილს არ შეისყიდიდა ბაზარი,—მაშინ ადგილი და ზედ აგებული შენობები გადადიოდა თევდორაძეების კუთვნილებათ. 1911 წელს 3 აპრილს მოხდა შესყიდვა თევდორაძეებიდან; შესყიდულ იქნა 400 კვ. საჟენი—კვადრატი 20 მანეთად, სულ კი 8000 მანეთად. ნასყიდობის პირობის ხელწერილი ორ ცალად იყო დაწერილი და თითო ეკზემპლიარი ჰქონდა მხარეებს. ამ პირობის ძალით ბაზარს უნდა ეხადა თევდორაძეებისათვის ათას-ათასი მანეთი ყოველ წლიურად. პირველი გადახდა ათასი მანეთისა მოხდა 26 აპრილს 1911 წლისა (ვადა ქირაობისა თავდებოდა გასულ წლის 27 აპრილს) ერთი მყიდველთაგანი დეპუტატი უკვე გარდაიცვალა. შესყიდვა მოხსენებულ ადგილისა მოხდა საჯაროთ და მთელი რიგი გამრიგებლებისა ახლაც ცოცხალნი არიან. ბაზარი (ახლა ქალაქი სამტრედია) პირნათლად ასრულებდა გადახდის წესს. როცა ბაზარმა 1918 წელს უკანასკნელი მერვე ათასი გადაიხადა და მოითხოვა დამტკიცება ადგილისა,—თევდორაძეებმა უარი განაცხადეს, გარდა მამისა—სიმონისა; ისინი სარგებლობენ იმ შემთხვევით, რომ ქალაქს ძველ დეპუტატებისაგან არ გადმოზარებია ნასყიდობის პირობის ხელწერილი და არ აღმოაჩნდათ პირობის მეორე ცალი. მათთაც დაეყრდნენ დაქირავების ხელწერილს, სადაც აღნიშნულია 240 კვ. საჟენის დაქირავება და, ალბათ, ამას იყიდდითო და მას დაგიმტკიცებთო. დაკარგული 1911 წელს 3 აპრილს შესრულებული ნასყიდობის ხელწერილი ნებით თუ უნებლიეთ შეცდომით აღნიშნულია ნოტარიუსის რეესტრში № 2949—1909 წლისაში. როდესაც გამოირკვა, რომ თევდორაძეებსაც დაეკარგა ნასყიდობის ხელწერილი,—მაშინ ქალაქმა მიმართა ნოტარიუსის არხივს მოსაძებნათ, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ საქმეები გადაგზავნილია ამიერ კავკასიის ევაკუაციის განზრახვის დროს გეორგიევსკში. ალბად, ის ეხლა სახვევ ქაღალდათ არის ნახმარი. ამ ნაირად ქალაქს 400 კვ. საჟენის ფული 8,000 მანეთი გადახდილი აქვს და თევდორაძეები, გარდა მამისა,—ოლღა, მარიამი და ანნა, სარგებლობენ რა ამ გარემოებით. არ უმტკიცებენ ქალაქს მოხსენებულ 400 კვ. საჟენს. სამტრედიის ქალაქის ყველა მცხოვრებთა შეგნებაში კი აღბეჭდილია თევდორაძეებისაგან 400 კვ. საჟ. ადგილის შეძენა 8,000 მანეთად. ამ ნაირ უხერხულ პირობებშია ჩაყენებული ამ ადგილის საქმეში ქალაქის გამგეობა ძველ ყოფილ დეპუტატების დაუდევრობით. ბოლო დროსაც ქალაქის გამგეობის იურისკონსულტი ბ. კაპანაძე ნოტარიუსის საშუალებით შეეკითხა თევდორაძეებს და პასუხი ისეთივე მიიღო, როგორც წინად.

ყოველგვარი გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად სამტრედიის ქალაქის გამგეობა ამით ვალათ რაცხს თავის თავს საზოგადოების საყურადღებოთ პრესის საშუალებით ზემოთ მოყვანილი განაცხადოს აღნიშნულ პირთა დასახასიათებლად და ამ ადგილის შესახებ სათანადო ზომების მისაღებათ.

ქალაქის მოურავი **დ. მიქელაძე.**

რედაქტორი [illegible]

განცხადებანი

ქირურგიული და ქალთა სნეულების
საავადმყოფო
სამშობიარო განყოფილებით ექიმის
ბოკერიასი
პლეხანოვის (მიხეილის) პროსპ. № 141, პროჟექტორ „აპოლოს" მახლობლად ტელეფ. № 5—97 დასაწოლ ავათმყოფებს და ფეხმძიმე ქალებს იღებენ ყოველ დროს სრული პანსიონით. (28—იანვ.

სპეციალისტი მასწავლებლები
ამზადებენ ქართულ და რუსულ საშვალო სასწავლებლის ყველა კლასებისათვის. მიხეილის ქუჩა № 124. მიღება 3—6 ს. (3108—1—1)

ექიმი
ბ. ბ. მეგრ[illegible]
შინაგანი ავადმყოფობა—[illegible] და გულისა. იღებს ახალ რენტგენ-ელექტრონ კაბინეთში [illegible]
და საღამოს 6—8 საათამდე.
28 იანვ.

ექიმი
რეზო მაჩაბელი
კანისა და ვენერიული სნეულებანი (წამლობა ახალი და ძველი სისუსტის) სიფილისი (606—914 შეშხაპუნება) ავადმყოფებს იღებს კაცებს 9—12 ს. დილ. და 6—8 ს. საღ. ქალებს 12—1 ს. დღის. 5—6 საღ. მოსკოვის ქუჩა № 4, ზემელის აფთიაქის პირდაპირ. 22—თებ.

ოთხი კლასის
მოწმობაზე მოსამზადებლად ვადგენ დილის და საღამოს ჯგუფებს. ჩაწერა 9—12 ს. 4—6 ს. პლეხანოვის და ალექსის ქუჩის კუთხე 25/5, მაჩაბლის ბინა. (4209—6—5)

კბილის ექიმი
ე. ტ. ლორის-მელიქოვი ჯიბლაძისა
დებულობს კბილის ტკივილით ავადმყოფებს საღამოს 4—6 საათამდე, ანტასიევის ქუჩა № 13, ტელეფონი 3—63

ექიმი
ე. ი. ქალანდაძე
დებულობს შინაგანი ავათმყოფობით დილის 8—12 საათამდე, ვენერიულს, სიფილისით (წამ. „606" და „914"), ბუშტის და საშარდის ავათ. 5—7 საათ. საღამ. გუნიბის ქ. № 6, მოსკოვის ქ. დასაწყისი, ზემელის აფთიაქთან ახლოს. ტელეფონი 18—95. (7—იანვ.

ა. ბ. ვართანოვი
სპეციალურად კანისა და ვენერიულ სნეულება (სიფილისი „606" და „914" შეშხაპუნება). მიიღება: დილით 8—9 საათ. საღ. 5—7 საათ. ქალები 2—3 ს. [illegible]რამის ქ. № 9, ვაგზლის ქუჩის კუთხე, რკინის გზის სამმართველოს პირდაპირ. ღარიბები უფასოთ. (29—იან.)

ექიმი
[illegible]
სპეციალურად სიფილისი და მისი შედეგები (შეშხაპუნება „606" და „914") ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე განაყოფების სნეულებანი. ავადმყოფებს მიიღებს ყოველ დღე დილის 8—11 და საღამოს 5—8 საათამდე. ქალებს 4—5 ს. [illegible] (7—იანვ.)

ექიმი
ა. ლევენშტეინი
შინაგანი და ნერვიული ავადმყოფობანი (სპეც. ფილტვების, გულის და კუჭ-ნაწლევების ავადმყ.) რენტგენის და ელექტრონული კაბინეტი. კრილოვის ქ. სახ. № 5, გოკიელოვისა, ბინა № 3, მიღება დილის 11—12 საათ. და საღ. 4—7 საათ. ტელეფონი 12—46.
12—იანვ.

სამკურნალო
ელექტრონის, რენტგენის და სინათლის
მიხეილ გედევანიშვილისა
დილით 12—2 საათ., საღ. 6—8 საათ. [illegible] ტელეფ. 7—91 (1—თებ.)

ექიმი
ნ. ა. არუთინოვი
სპეციალურათ სიფილისი (606 და 914) კანის ვენერიული (ტრიპერი), სქესობრივი უძლურება ნეისკოპია (საშარდე მილის). ახალი-ბებუთოვის ქ. № 5. სასახლეს უკან, პეტრე დიდის ქ. [illegible] (პარალელურად). მიღება დილით 10 11 ნახ. ს. საღ. 5 7 საათამდე. 15—იანვ.

სახლი,
მამული, აგარაკი
ყიდვა-გაყიდვა
აქვს დიდი კლიენტურა,
დავითის ქ. № 3, ბინა 2, გოლოვინის პროსპექტის ახლო. თფილისი.
„ინტელიგენტთა ჯგუფი".
(64—1—1)

განცხადება
10 იანვარს 12 საათზე მიწად-მოქმედების სამინისტროს
წყალთა განყოფილებაში
მოხდება შეჯიბრება მიწის სამუშაოების, 1500 კუბ. საჟ. იჯარით აღებისა თანახმად მოსარწყავ სისტემის პროექტისა ყარაიზის ერთეულ მამულის მე-2 განყოფილებაში. ვადა სამუშაოების გათავებისა არის
15 მარტი 1921 წელი.
იმ პირებმა ვისაც სურს მიიღონ მონაწილეობა შეჯიბრებაში უნდა შემოიტანონ წერილობითი განცხადება არა უგვიანეს 10 იანვრისა 12 საათამდე ფასების აღნიშვნით და 20.000 მანეთი საწინდრის სახით, რომელიც შემდეგ გადირიცხება ძირითად საწინდრათ.
პროექტი და პირობები შეიძლება განხილულ იქნას წყალთა განყოფილების კანცელარიაში (ევანგულოვის ქუჩა, მთავრობის სახლი). 9—3 საათამდე გარდა უქმე დღეებისა. (44—2—2)